

Upravištvo: Ljubljana, Knattjeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inšpektorat: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 3493
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11 — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190
Računi pri pošti: Ljubljana, Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Narodna zbirna mesecna Din 25 —
Za tuzemstvo Din 40 —

Uredništvo:
Ljubljana, Knattjeva ulica 5 Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Maribor, Gosposka ulica 11 Telefon
št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ul. 1 Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo — Oglaš-
bo tarifu

Po Macdonaldovem obisku v Rimu

Zastoj v ženevskih pogajanjih o razorožitvi, združen z vedno večjo napetostjo v medsebojnih odnosih evropskih držav, je v mednarodnem političnem svetu povzročil zadržljivo ozračje, ki ga je s kratkimi, toda jasnimi besedami točno označil zastopnik zunanjega ministra dr. Kramer v svojem nedeljskem ekspoziciji ob priliki proračunske razprave v Narodni skupščini. »Događki, ki se odigravajo pred našimi očmi, kažejo tendenco, ki se lahko tolmači kot poskus povratka k starim opasnim političnim težnjam in ambicijam,« se je glasil ta pasus ekspozicije. Tudi vsa nadaljnja ministrova izvajanja niso prikrivala resnosti in težavnosti mednarodnega položaja v Evropi, ki je danes tako mračen in nejasen kakor še nikdar po zaključku strahovite vojne. Neuspeh razorožitvene konference ni vzrok te zaostitve, marveč le je njen pojav. Zato tudi morebitna razorožitve, pa naj bi bila še tako radikalna, ne bi mogla prinese rešitve. Ako se temeljito ozdravi in razčisti mednarodna situacija, potem tudi razorožitve ne bo delala več posebnih preglavic.

Tendence povratka k starim metodam, ki je o njej govoril minister dr. Kramer, se kaže zlasti v dveh smereh. Obe kvarno vplivata na evropsko konsolidacijo, zlasti pa na razorožitveno pogajanje. V teku zadnjih let se je izkristaliziral viden blok držav z imperialističnimi in hegemonističnimi stremeljenji. Ker so vsem takim nezdramim stremeljenjem glavna ovira mirovne pogodbe in po njih utemeljeno novo stanje v Evropi, so te države nasprotice in novega evropskega položaja i mirovni pogodbi. Revizija mirovni pogodbi je njihova glavna zahteva. Revizija, kakršno si predstavljajo in kakršno zahtevajo, pa je mogoča samo s silo, torej z vojno. Revizionistični blok je zato glavna nevarnost za mir in je nujno prisilil vse one narode, ki hočejo ohraniti mir in svojo svobodo, da iščejo tesnejših stikov med seboj. Ta delitev Evrope v dva tabora ni zdrava, krivda za njo pa leži samo na onih, ki se nečesto odredi vojni kot sredstvu svoje imperialistične politike.

Ta bistvena razlika v pojmovanju evropske politike onemogoča iskren sporazum v Ženevi, zlasti ker se obenem pojavlja še drugo stremeljenje, ki ga tudi že poznamo iz predvojnih časov, stremeljenje nekaterih vcesil po diktaturi nad manjšimi narodi. O vseh, še tako važnih zadevah naj mešetarijo med seboj le velesile, drugi narodi pa naj se poslušno uklonijo njihovi volji. Nosilec te ideje sta Berlin in Rim, dočim Francija, demokratična doma, priznava in izvaja demokratična načela tudi v mednarodni politiki. Zato se okrog nje zbirajo vsi narodi, ki se upirajo tuji hegemoniji in se branijo proti tujemu imperializmu.

Vsa nasprotstva, ki onemogočajo uspeh razorožitvene konference, izvirajo iz omenjenih predvojnih metod, oživljenih v zadnjih letih. Zato stoji konferenca tik pred razsulo. Anglija bi jo rada še v zadnjem hipu rešila. Preprosto sredstvo ima v rokah za ohranitev trajnega mira. Treba ji je samo nedvoumno izjaviti, da bo brezpogojno priskočila na pomoč vsaki državi, ki bi bila ogrožena po napadu tujega imperializma. Gotovost angleške intervencije bi iztrežnila še tako vročo kri. A Anglija tega noče, iz ozirov na miselnost svojega izvenevropsko orientiranega prebivalstva menda tudi res ne more storiti. Zato se je Macdonald odločil za pot v Rim, da pridobi za mir Italijo, ki velja danes poleg Berlina za glavni stebel revizionističnega bloka.

Rezultati rimskih razgovorov seveda še niso znani. Do formalnih sklepov tudi ni moglo priti, saj bi bili brez pristanka Francije brezpredmetni. Vse vesti pa soglašajo v tem, da je Mussolini predlagal Macdonaldu nekaj direktorij štirih velesil, ki naj bi avtoritativno odločale o evropskih zadevah in svojo voljo diktirale vsem ostalim državam. Seveda vztraja Italija na sodelovanju Nemčije in na njeni oborožitveni enakopravnosti. Vztraja tudi na revizionizmu, čeprav ga omejuje na mirno obravnavo v okviru Društva narodov. Ne da se tažiti, da so rimski razgovori že sami po sebi prinesli neko olajšanje v mednarodno situacijo, vendar pa iskreno ozdravljenje Evrope ni mogoče na osnovi načel, ki so prišla v Rimu do izraza, ako so res taka, kakor pravijo dosedanje vesti. Nemogoče je zahtevati od malih držav, da bi se brezpogojno podredile kakršnekoli direktoriji velesil. Zlasti ne bi mogel tega nihče zahtevati od Male antante, saj v svojem novem organizmu sama predstavlja velesilo, ki je najmanj enaka Italiji. Zato je razumljivo, da se jugoslovenska javnost in z njo tudi javnost v mnogih drugih državah prav nič ne navdušuje za rimske predloge v obliki, v kakršni so znani dosedaj.

DRŽAVNI PRORAČUN SPREJET

Po osem dnevnici, skoro nepretrgani razpravi je Narodna skupščina včeraj z 243 proti 12 glasovom definitivno odobrila novi državni proračun

Beograd, 20. marca. p. Po osem dnevnici skoro nepretrgani, dan in noč trajajočih sejah je Narodna skupščina danes dopoldne končno veljavno sprejela državni proračun za leto 1933-34. Razprava v plenumu narodne skupščine je trajala osem dni in sedem noči, od 13. do 20. marca. Razprava je trajala skupno 94 ur. Govorilo je vsega 257 poslanev. Kako obsežna je bila razprava, se vidi najbolje po tem, da obsega stenografski zapisnik o proračunski razpravi v Narodni skupščini 2735 strani.

Danes dopoldne se je vršilo zaključno glasovanje o proračunu. Od navzočih 255 poslancev jih je 243 glasovalo za proračun, 12 pa proti. Proti so glasovali člani Nikičevega kluba, Prekovega kluba, nekateri člani Jugoslovenskega narodnega kluba ter dva nemška poslanca dr. Kraft in Moser. Proračun s finančnim zakonom je bil takoj po zaključku današnje seje dostavljen senatu in nadaljnje postopanje. Z dopoldne se je sestel finančni odbor senata ter pričel proučevati proračun. Po vsej priliki se bo pričela plenarna razprava o senatu v ponedeljek prihodnjega tedna.

Državni dohodki

Velik govor posl. Ivana Mohoriča — Proračun bi se moral še bolj skrečiti

Brez debate je Narodna skupščina odobrila proračun rezervnih kreditov in proračun državne skladne tovarne na Čukarici. Obširna razprava pa se je razvila o proračunu državnih dohodkov. Finančni minister dr. Djordjević je na kratko obravnaval predvidene dohodke in zatrdil, da so odmerjeni s skrajno previdnostjo. Pri najboljši volji ni bilo mogoče znižati davčnih bremen, prav tako pa se je vlada skrbno izogibala, da bi obstoječa bremena povzela.

V debati sta govorila najprej narodna poslanca Miša Ralić in Branko Avramović, nakar je ob splošno pozornosti vse zbornice povzel besedo bivši minister

posl. Ivan Mohorič

ki je v obširnem, skoro dnevem govoru podvrgel proračun dohodkov stvarni kritiki in med drugim izjavil:

Pri sestavi proračuna je najvažnejše, da se dobro oceni in kolikor mogoče natančno odmeri, s kakšnimi dohodki bo mogoče v proračunskem letu računati. Zaradi tega je proračun dohodkov ključ za dolžne višine izdatkov in okvir, v katerem se morajo kretati resorni proračunski izdatki.

Novi proračun je za 585 milijonov manjši od dosedanjega.

Kar predstavlja 7 odstotkov. Vendar je to zmanjšanje samo navidezno, ker so v finančnem zakonu vsebovana pooblastila, ki znašajo po svojem finančnem učinku okrog 570 milijonov, ne vstevši pri tem izdatke za ureditev agrarnih odnosov, tako bo ostal izkazani prihranek le na papirju. Merilo za presojo, s kakimi dohodki lahko v novem proračunskem letu računamo, nam dajejo podatki samega g. finančnega ministra za prvih deset mesecev tekočega leta. Po teh podatkih je bil finančni minister v stanju

realizirati samo 80 odstotkov celokupnih v proračunu predvidenih dohodkov

ali 5012 milijonov. Realizirani dohodki so zaostali za 1,3 milijarde za vsoto, ki je bila predvidena v proračunu: za tekoče leto. Če vzamemo vse proračunsko leto, bodo torej dohodki zaostali povprečno za pol milijardo za proračunskimi postavkami. S to številko je točno povedano in naznačeno, koliko bi moral letošnji proračun državne administracije biti manjši, da bi se prilagodil gospodarski situaciji v državi. Že lansko leto smo poudarjali, da bi moral biti proračun

vsa še za eno milijardo manjši.

Številke letos realiziranih dohodkov dokazujejo, da so bila naša predvidevanja pravilna. Za proračun se ne bi v nobenem primeru smele vzeti večje številke, kakor so one, ki so se letos na državnih dohodkih dale doseči. Maksimum tega, kar smemo pričakovati, je, da dosežemo letošnje višino državnih dohodkov.

Vprašanje je, ali se dajo izdatki za toliko znižati. Odgovor na to vprašanje se glasi, da je to mogoče brez posebnih komplikacij, kajti letos, ko so državni dohodki zaostali za 1,3 milijarde, vidimo, da je kljub temu

državni proračun ostal uravnotežen

in so se v istem razmerju, kakor dohodki znižali tudi izdatki. Mi vidimo, da se kljub zmanjšanimu dotoku dohodkov vendar redno izplačujejo plače državnim nameščenim in tudi materialna služba ne kaže

Proračun finančnega ministrstva

Na sinočni seji se je pričela razprava o proračunu finančnega ministrstva. Finančni minister dr. Djordjević je že na popoldanski seji podal obširen ekspoziciji o sestavi svojega proračuna ter o smernicah finančne in gospodarske politike, pri čemer je poudarjal, da vlada izvaja na vsej črti načelo najskrajnejše štednje. (Obširneje smo o ekspoziciji finančnega ministra poročali že v ponedeljskem »Jutru«, kjer smo objavili med drugim tudi izčrpana ekspozicija, ki sta jih podala minister Pucelj o socialni politiki in minister dr. Kramer v mednarodnem položaju in o zunanjepolitičnih odnosih naše države. Op. ur.)

Ro ekspoziciji finančnega ministra se je razvila o proračunu finančnega ministrstva obširna debata, v kateri so govorili narodni poslanci gg. Mišutin Stefanović, Gavro Szanto, Vasilje Trbić, dr. Milan Stajić, Mirko Neudorfer, Stevo Kačanski, Pero Ivančević, Milosav Isaković, Milan Dobrović, Mateja Maceković, Hadžičator Dimitrijević, Fran Gospodnetić, Josip Antulović, Milan Bunović, dr. Mladen Lisavac in Vlado Spahić. Proračun finančnega ministrstva je bil z veliko večino odobren.

prevelikega zastoja v izplačevanju računov. To je zadosten dokaz, da bi se dal proračun zmanjšati na vsoto 6 milijard in tako prilagoditi gospodarski situaciji države.

Situacija bi bila bistveno drugačna, ako bi se dolžni davki izterjali v malo večjem obsegu, kakor dosedaj. Mi imamo po izjavi finančnega ministra

za 2700 milijonov davčnih zaostankov, od katere vsote odpade, kakor sem ugotovil, na davsko banovino samo 39,9 milijona to je 1,5 odstotka. Čudim se, kako je moglo priti do tako ogromnih davčnih zaostankov. Ako bi se davki izterjali drugod z isto brezobzirnostjo, kakor v davski banovini, bi bili davčni zaostanki manjši in vsa naša finančna situacija bistveno drugačna. Neplačani zaostali davki predstavljajo dveletni donos vseh direktnih davkov. To je številka, ki da resno misliti.

Drugo fatalno dejstvo je, da kljub temu, da smo že lansko leto znižali proračun za 3 milijarde, nismo v stanju dati davkoplačevalcem niti ene olajšave. Pa ne samo to, morali smo uvesti celo vrsto novih davkov in davšnin.

da ohranimo državne finance v ravnotežju. Prišlo se povečane in nove trošarine, podvojeni davek na poslovni promet, luksumni davek, do skrajnosti poostrena praksa zlasti pri odmeri pridobitnega davka. Ugotoviti moram, da so tudi v tekočem letu direktni davki prelinirani za 145 milijonov višje, kakor v lanskem proračunu. Od tega odpade 10 milijonov na povznanje zgradbarine, 10 milijonov na službeni davek, 30 milijonov na povznanje rentnega davka, in 70 milijonov na večji donos davka na poslovni promet. Vprašam gospoda finančnega ministra, ali je mogoče pričakovati, da bo pri znani situaciji našega denarstva in pri očitni tendenci zmanjšanja obrestne mere mogoče doseči dvakratni dosednji donos rentnega davka. Tudi število službenecv se zaradi krize znižuje. Ni verjetno, da bi se brez posebnih drakoniknih ukrepov dal doseči za 10 milijonov večji donos službenega davka. Finančni minister je od celokupne vsote dolžnih davkov vnesel v proračun samo 75 milijonov, to je samo 3 odstotke. Izterjevanje davčnih zaostankov bi se moralo po vsej državi vršiti enako rigorozno, kakor se je vršilo v davski banovini.

Če analiziramo proračun dohodkov dalje, vidimo da je

dohodek iz taks predviden v znesku 1230 milijonov

ko vendar izkaz dohodkov v tekočem letu za prvih deset mesecev jasno kaže, da se ne bo dalo do konca leta doseči več, kakor 878 milijonov. Torej je ta proračun za celih 350 milijonov previsok. Pri trošarinah je prekoračen proračun za 80 do 90 milijonov v primeri s tem, kar se je dalo letos doseči. Tudi pri carinah bomo lahko zadovoljni, če dosežemo okrog 700 milijonov.

V svojih nadaljnjih izjavah je posl. Mohorič kritično analiziral

devizno in kreditno politiko

ter je na podlagi številč in kupljenih in prodanih devizah zaključil, da bo treba v tekočem letu državno potrebo na tekočih plačilnih sredstvih reducirati od 1,5 milijarde na maksimalno 700 milijonov. Pojasnil je, da je baš v tem glavni vzrok padea dinarja in da je le na tak način mogoče devizni promet zopet normalizirati. Nato je razpravljala o potrebi cenenga kredita, ki ga trgovina in industrija sploh ne moreta dobiti. Ugotovil je, da so dosedanja administrativni ukrepi v tem pogledu samo paliativni in celokupnega problema v jedru niso mogli zaseči niti rešiti

Ob koncu svojega govora, ki mu je sledila zbornica z napeto pozornostjo, je minister Mohorič obširno razmotril o finančnem efektu in sistemu uprave državnih podjetij in ugotavljal, da so v tekočem letu vsa državna podjetja namesto pričakovanih 627 milijonov dala samo 51 milijonov čistega dobička

to je komaj 8 odstotkov. Vsa državna podjetja z izjemo bank so pasivna kljub mnogostevilnim privilegijem, ki jih uživajo, kakor na primer prednost pri dobavah, taksa na oprostitev, železniške olajšave itd. Tu je potrebna temeljita reorganizacija vseh podjetij, če hočemo doseči izboljšanje. O naših državnih železnica se trdi, da so pasivne. Pri tem pa je treba pomisliti, da morajo državne železnice od svojih dohodkov, ki znašajo okrog 2 milijardi, oddati 860 milijonov v svrhe, ki nimajo z redno eksploatacijo železnice nič skupnega. Naravno je, da zaradi tega državne železnice nazadujejo in izgledajo na papirju pasivne. Tudi naša rečna plovba je pasivna in se ne more boriti s politiko kartelov drugih paroplovnih družb. Naše pošte se eksploatirajo fiskalno ter morajo dati nad 150 milijonov prebitka, kar gre na škodo tehnične in administrativne izpopolnitve več važne stroke.

Govornik je podrobno navajal tudi podatke o ostalih panogah državnih podjetij in ugotovil, da je aktivnost državne tiskarne dosežena samo na ta način, da odjeda vedno več tiskovin privatni tiskarski industriji. Minister Mohorič se je nato obširno bavil z eksploatacijsko politiko v državnih gozdovih in rudnikih, ker so kljub temu, da je polovica rudnikov pasivnih, ni storilo ničesar, marveč se primanjkuje na dohodkih krijejo z donosom davkov.

Zaključno glasovanje

Skupščini sta predložena zakon o gasilcih in zakon o obvezni telesni vzgoji prebivalstva

Na današnji dopoldanski seji, ki se je pričela ob 10.30, se je vršilo zaključno glasovanje o proračunu. Za sejo je vlada zaradi tega veliko zanimanje. Navzoči so bili skoraj vsi poslanci, razen onih, ki so imeli odobrene dopuste zaradi že poprej sklicanih shodov. Seji je prisostvovala tudi celokupna vlada z ministrskimi predsednikom dr. Srškičem na čelu. Polne so bile vse galerije.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik skupščine sporočil, da je minister za telesno vzgojo dr. Hanžek predložil Narodni skupščini načrt zakona o gasilcih in načrt zakona o obvezni telesni vzgoji naroda. Za oba načrta je bil takoj izvoljen skupen odbor z nalogo, da zakona prouči in čimprej predloži svoje poročilo. V odboru so med drugimi iz dravske banovine narodni poslanci gg. Anton Cerer, Lovro Petrovar, dr. Ljudevit Pivko in Albin Koman, kot namestnik pa Alojzij Dermelj. V svojem nadaljnjem poročilu je predsednik skupščine objavil, da so narodni poslanci dr. Vošnjak in tovaršiji predložili predlog zakona o obvezni organizaciji poljedelcev. Tudi za ta zakon bo na eni prihodnji seji izvoljen poseben odbor. Končno je predsednik skupščine, da je narodni poslanec Stevan Čirić predložil načrt zakona o izpremembah zakona o neposrednih davkih. Nato je skupščina prešla na dnevni red.

Z ugotovitvijo, da so vsi proračuni tuji v podrobnosti odobreni, je predsednik dr. Kumanudi odredil zaključno poimensko glasovanje. Tajnik narodne skupščine dr. Jevreznović je pozival poslance, ki so nato drug za drugim oddali svoj glas. Glasovanje je trajalo nad eno uro. V največji tišini je ob 11.15 predsednik dr. Kumanudi objavil

rezultat glasovanja

Skupno je glasovalo 255 poslancev. Za proračun je bilo oddanih 243 glasov, proti pa 12. Narodna skupščina je sprejela izid glasovanja z dolgotrajnim aplavzom. Predsednik

Važne bančne reforme v Avstriji

Znižanje plač in pokojnin bančnih ravnateljev z razveljavitvenjem posebnih pogodb

Dunaj, 20. marca. d. Ministrski svet je sredi po večernem posvetovanju s posebnim uredbo pooblastil finančno ministrstvo da lahko posodi revizijski družbi (Gesellschaft für Revision und Treuhändiger Verwaltung), ki ima tesne zveze z Narodno banko, premoženja, gotovine in zakladne bone v vrednosti 140 milijonov šilingov za nakup delnic zadolžnic in aktiv kreditnih podjetij ter nakazovanje sredstev za zaposlitev brezposelnih. Tudi Narodna banka bo omenjeni družbi posodila iz svojih rezerv znesek 40 milijonov šilingov.

Ob 1. ponči je bil izdan naslednji uradni komunik: V soboto in nedeljo je zasedal pod predsedstvom zveznega kancelarja dr. Dollfussa ministrski svet, ki se je poleg drugih izredno važnih vprašanj bavil tudi z zmanjšanjem bančnih režij. Ministrski svet je sklenil, da izda na podlagi vojno-gospodarskega pooblastilnega zakona posebno uredbo za ureditev te zadeve. Z uredbo za razbremenitev bank se bodo predvsem razveljavile s posebnimi pogodbami urejena službena razmerja bančnih delniških družb, in sicer dne 31. marca 1933. Prizadejati funkcionarji imajo pravico, ako se ne sklenejo z njimi nove pogodbe, do odpravnine, določene po zakonu o centrali denarnih zavodov. Za nove po-

V svojih nadaljnjih izjavah je minister Mohorič kritiziral

nenaravni porast izdatkov za penzije kar je posledica mnogoštevilnih redukcij in je proračun v tem pogledu prekoračen za celih 21 odstotkov. Govornik zahteva, da se tudi izdatki za državne dolgove vnesejo v proračun namesto s 1130 samo s 700 milijoni, kolikor smo v tem proračunskem letu dejansko izdali v to svrhu.

Finančni zakon

bi moral, namesto da menjuje najrazličnejše zakone in dela neštete izkome v raznih rešitvah vsebovati smernice za temeljito reorganizacijo državnih podjetij in za poenostavljenje državne uprave, da bi se moral proračun v resnici približati splošnemu poslabšanju gospodarskih prilik v državi.

Izvajanja ministra Mohoriča so napravila na zbornico najgloblji vtis. Narodna skupščina je nato proračun dohodkov odobrila, nakar je sledila

razprava o finančnem zakonu

Govorili so narodni poslanci inž. Ferdo Seg, Mirko Ivandekić, Milovan Lazarević, dr. Mladen Lisavac in Alija Selmanović. Dodatno k finančnemu zakonu so bili sprejeti še nekateri naknadni amandmani, o katerih je finančni odbor razpravljal na svoji sinočni seji. Med njimi so tudi naslednji:

profesorji vseh srednjih in sorodnih šol ki imajo 15 let službe ter se odlikujejo po svojem delu, se lahko postavijo za direktorje srednjih ali strokovnih šol v 4 skupini. I stopnje izjemno od določb čl. 49 uradniškega zakona;

pri ministrstvu za trgovino in industrijo se osnuje državna filmska centrala; podrobne odredbe bo izdal minister za trgovino in industrijo;

do uveljavitve novega zakona o lekarnah lahko obstoješe drogerije in neokrajneno obratujejo dalje.

Ker je Narodna skupščina s tem končala proračunsko razpravo je bila nočna seja ob polnoči zaključena

Delovni program Narodne skupščine

Beograd, 20. marca. p. Po odobritvi proračuna je odšla Narodna skupščina danes na kratak, po naporni proračunski debati gotovo zasluženi odmor in se sestane ponovno v ponedeljek 27. t. m. Na dnevnem redu je najprej zakon o likvidaciji agrarne reforme, o katerem se bo vršila večdnevna razprava. Zakon je velike važnosti za končno rešitev agrarnega problema in je zato razumljivo, da vlada za razpravo v Narodni skupščini največje zanimanje. Nato pride na dnevni red cela vrsta mednarodnih konvencij, ki so bile v zadnji dobi sklenjene z Rumunijo. Končno sta na dnevnem redu pred velikonočnimi počitnicami še danes predložena zakona o gasilcih in obvezni telesni vzgoji mladine. V parlamentarnih krogih računajo, da bo Narodna skupščina v prvih dneh aprila že izčrpala ta dnevni red, nakar bo odšla na velikonočne počitnice.

Nesreča maršala d'Espereya

Beograd, 20. marca. p. Iz Pariza poročajo, da se je francoski maršal in jugoslovanski vojvoda Franchet d'Esperey na vojni iz Gabesa v Agadin v Tunisu precej nevarno ponesrečil. Avtomobil, s katerim je potoval, se je prevrnil ter je bil siloviti maršal težje ranjen na rami in levi nogi.

Mussolinijev načrt o mirovnem sporazumu

Predlog za ustanovitev direktorija štirih velesil — Revizija mirovnih pogodb mogoča le po določbah in sklepu Društva narodov

Rim, 20. marca. d. O razgovorih Macdonalda in Mussolinija je bil sredi izdan naslednji komunikat:

»Mussolini je imel v soboto ob 6. pa do 7.30 v palači Venezia in danes v nedeljo od 2.30 do 4. popoldne v angleškem poslanstvu razgovore z angleškim ministrom za zunanje zadeve Simonom. Po obširni in izprni izmenjavi misli o splošnem položaju se je poudarilo v teh razgovorih načrt sporazuma o najvažnejših političnih vprašanjih, ki ga je pripravil italijanska vlada, da bi se uspešno sodelovanje štirih velesil v Evropi za zagotovitev daljše dobe miru v Evropi in ostalem svetu v duhu Kelloggovega pakta in izjave proti uporabi sile.

Angleška ministra bosta v ponedeljek dopoldne odpotovala v London ter bosta svoje potovanje prekinila v Parizu, kjer se bosta sestala s člani francoske vlade.

Po tem komunikatu ne gre samo za razorožitveni predlog Macdonalda, temveč za nov predlog Mussolinija, o katerem bo razpravljala Macdonald s francoskim ministrom za zunanje zadeve Daladierjem, ko se bo med potjo v London ustavil v Parizu.

Po informacijah iz angleških virov sta Macdonald in Mussolini razpravljala o razorožitvi, izpremembi dosedanjih gospodarske politike v Evropi, znižanju evropskih carinskih tarif, novi razdelitvi kolonij in mandatskih pokrajin med države, ki jim manjka sirovine, ter o povratku vseh evropskih držav k zlati valuti.

Po informacijah iz francoskih virov je prišlo do dalekosežnega zblizanja med Macdonaldom in Mussolinijem. Podloga sporazuma tvorijo trije naslednje točke: nemško-francosko zblizanje s posredovanjem Anglije in Italije, revizija mirovnih pogodb po določbah statuta Društva narodov, da se prepreči nasilni revizijski poskusi ter kano poziv malim državam k sodelovanju v novem pogodbenem razmerju, ki se ima ustvariti.

Angleški poslanik sir Graham je sredi priredil večerjo za 40 povabljenih gostov iz italijanskih in angleških diplomatskih krogov. Na večerji ni bilo nobenega govora. Po večerji so odšli francoski poslanik Jovenel s soprogom, nemški poslanik v. Hassel in ameriški poslanik Gattett na angleške poslanstvo, kjer se je vršil koncert klasične glasbe.

Macdonaldova izjava

Rim, 20. marca. A. A. Macdonald je ob 10. dopoldne sprejel zastopnike angleškega in ameriškega tiska, ob 10.45 pa novinarje drugih držav. Izjavil jim je, da njegovi razgovori niso imeli namena ustvariti kakšne nove antante ali zveze, temveč samo izmenjavo misli o splošnih smernicah. Vsi čutimo, da je svetu potrebno zaupanje in sodelovanje med narodi na čim širši podlagi. Ni države na svetu, ki bi mogla sama sestaviti program za trajen mir. Jutri bom govoril z Daladierjem in mu sporočil, o čem smo govorili. Obvestili bomo tudi nemško vlado, kajti končni sporazum je nemogoč, dokler niso pri njem zastopane vse države. Podrobne informacije bodo dostavljene tudi Zedinjenim državam.

Na vprašanje, ali ima glede na znano etališče italijanske vlade nasproti reviziji mirovnih pogodb v svojem načrtu tudi revizijski problem, je Macdonald odgovoril: »Res je samo to, da je Mussolini predložil kratke osnutke, kako naj bi države načele splošne probleme, toda v podrobnosti se nisimo spuščali.«

V splošnem je Macdonald izjavil, da so se njegovi razgovori v Rimu vršili v duhu Kelloggovega pakta, da ti razgovori pravni ne večje drugih držav in da bi bil zamenjan mir na svetu za več rodov, če bi razgovori rodili uspeh.

Na koncu je Macdonald vnovič poudaril, da ne gre za to, da bi velesile drugim vsilile svojo voljo.

Danes je sprejel Macdonalda in Simona v avdijenci, ki je trajala 35 minut, tudi pa več.

V tukešnjih političnih krogih izjavljajo, da so vesti o dovedenju Mussolinijevem načrtu, ki so ga priobčili nekateri inozemski listi in ki naj bi vsebovali zlasti premirje v obojestranskih splošnih politično premirje za dobo petih let ter nekatere točke zestrane revizije mirovnih pogodb, brez podloge.

Odhod v Pariz

Rim, 20. marca. A. A. Macdonald je v sramstvu svoje hčerke Ishbel ob 12.15 odpotoval iz Rima v Pariz. Na postaji so se od njega poslovili predsednik italijanske vlade Mussolini, državni podtajnik v zunanjem ministertvu Suvich, angleški poslanik sir Graham s soprogom in francoski poslanik Jovenel. Angleški zunanji minister Simon je odpotoval z letalom v Genovo.

Pariz, 20. marca. A. A. Macdonald in Simon bosta prispela v Pariz jutri ob 9.30 zjutraj.

Francija rezervirana

Pariz, 20. marca. d. Rezultat Macdonaldovih in Simonovih rimskih razgovorov z Mussolinijem je vzbudil v vsem francoskem tisku kar največjo pozornost. Listi se obširno bavijo z Mussolinijevim načrtom o organizaciji Evrope, večinoma so za enkrat se močno rezervirani, kar kažejo nedvomno pričakati da na rezultat razgovorov, ki se bodo vršili med angleškim in francoskim ministri jutri v Parizu. V splošnem pa soglasje v tem da rimski razgovori se niso rodili nikakega sklepa, ker je treba doseči poverje se soglasje s Francijo in Nemčijo. Ugotavljajo tudi, da bi direktorij iz zastopnikov štirih velesil najbrž ne bil združljiv z zavezništvom Francije napram Mali antanti in Poljski. Mussoliniju gre za to, da izpremeni teritorialno kce Evrope in Francijo izolira. Direktorij štirih velesil, kakor ga predvideva Mussolini, bi mogel konkurirati Društvu narodov in bi bilo zato bolje, da postane organ Društva narodov.

Saint-Brice naglašava v »Journalu«, da je bila vojna čisto bolj posl-dica strahu kakor pa plod smiselnih napadalnih načrtov. Tudi Habsburgovci in Hohenzollerni je

pogнал v katastrofo bolj strah pred razpadom in osemletnostjo kakor pa želja po osvajanju. Sedanji mednarodni položaj v mnogočem spominja na predvojno stanje. Največja nevarnost, ki grozi miru, je brez dvoma slabost nekaterih, ki mislijo, da bodo pomirili povzročitelje nerada na ta način, da se bodo sami razorožili.

»Quotidien« piše: Francoska vlada mora biti prav tako opretna kakor odločna. Sedanje stanje, ki ne prija premaganim, se nikakor ne sme izpremeniti v mir, ki bi spravi Francijo v nevarnost in izolacijo. Ni miroljubnejše države od Francije in prav tako ni države, ki bi bila zvestejša svojim prijateljem kakor je Francija. Zvestoba in varnost — to sta dve stvari, po katerih se moramo ravnati. Ne zahtevamo ničesar drugega kakor to, da dokažemo svojo miroljubnost.

»Excelsior« pravi: Kar nas v Mussolinijevem predlogu najbolj navdaja z nado, je naglašanje potrebe zblizanja med Francijo in Italijo ter med Francijo in Nemčijo, v kolikor je to mogoče.

Albert Julien piše v »Petit Parisien«: Mussolinijev načrt izvira iz političnega pojmovanja, ki je različno od našega. Mussolini misli, da bi niti srednje niti male države ne moge ogražati miru, ako bi se velesile zapadne Evrope sporazumele o miroljubni ureditvi vseh problemov, ki bi se pojavili na kontinentu.

Agence Havas smatra za najpomembnejši dogodek rimskih razgovorov Mussolinijev konkretni načrt o razorožitvi in ustanovitvi stalnega direktorija štirih. Dobre strani italijanskega načrta je treba vsa-kor porabiti in okrepti Društvo narodov. To bo tem lažje, ker se je Japonska umaknila iz Društva narodov in so edini stalni člani Društva narodov sedaj zapadne štiri velesile. Kar se tiče drugih držav, jih direktorij štirih nikakor ne bi zastopal. Vsekakor se bodo tudi one lažje sporazumele med seboj, ako pride do sporazuma med velesilami.

Seja francoske vlade

Pariz, 20. marca. s. Dopoldne se je vršila pod predsedstvom predsednika republike Lebruna seja ministrskega sveta. Glavni predmet razprave so bili angleško-italijanski razgovori v Rimu in načrt za osnivanje direktorija štirih. Ministri so mogli seveda proučiti le načelno stran in posledice takega načrta, ker bodo o poteku razgovorov v Rimu natančno poučeni šele od Macdonalda, ki prispje jutri dopoldne v Pariz. Francoski ministri bodo povabljeni na

Povratak zunanega ministra Jevtića Iz Ženeve je potoval skupno z bolgarskim ministrskim predsednikom — Izjave novinarjem

Beograd, 20. marca. p. Z jutranjim orientekspresom se je vrnil iz Ženeve, kjer se je udeležil razprav o razorožitveni konferenci, zunanji minister Boško Jevtić. Na kolodvoru sta ga pričakovala poleg višjih uradnikov zunanega ministertva tudi češkoslovaški in rumunski poslanik. Minister Jevtić je je takoj po svojem prihodu odšel v ministertvo, kjer mu je njegov namestnik dr. Albert Kramer izročil posle.

Večja skupina novinarjev se je peljala zunanemu ministru nasproti do Rume. Med vožnjo do Beograda se je zunanji minister v razgovoru z novinarji dotaknil nekaterih zunanjepolitičnih zadev. Rekel je med drugim:

G. Macdonald je predložil razorožitveni konferenci načrt mednarodne konvencije o razorožitvi. V četrtek se bo pričela v Ženevi o tem generalna debata. Načrt g. Macdonalda bi imel biti sinteza stališč, izraženih od raznih držav na zadnjih sejah, ter že poprej na konferenci sprejetih sklepov. Vrednost tega načrta se bo dala oceniti šele v teku generalne debate ko se bo videlo, v koliko se dajo zblizati sedanje nasprotne si stuje. Le eno je že sedaj popolnoma jasno: s tem načrtom ni nihče zadovoljen. V tem pogledu je nastal paradoks, da se smatra načrt g. Macdonalda za interesantnega baš zaradi tega, ker nikogar ne zadovoljuje in bo zaradi tega splošnega nezadovoljstva morda prišlo še naprejše od zblizanja nasprotnih si stališč. Ugotoviti pa je treba, da

MR. BAHOVEC Za spomladansko zdravljenje uporabljajte

Planinka čaj Bahovec

ki čisti in osvežuje kri in tako prenavlja ves organizem. Zavojček Din 20.- V vseh apotekah in drogerijah.

zajtrk na angleškem poslanstvu, kjer se bo obširno razpravljalo o tem načrtu.

Angleži optimisti

London, 20. marca. A. A. Angleški listi so v splošnem optimistično sprejeli razgovore v Rimu. »Morningpost« smatra kot ugodno znamenje, da je šef italijanske vlade predlagal sporazum med Italijo, Nemčijo, Veliko Britanijo in Francijo. »News Chronicle« piše, da bi se evropsko ravnotežje porušilo v hipu, čim bi sklenili Italija in Nemčija zvezo, kar bi povsem gotovo privedlo do nove vojne.

»Times« pravi med drugim: Predloge, ki so bili stavljeni v Rimu je treba obdukovati. Uspeh ali neuspeh teh predlogov bo dokaz, kaj lahko uresničijo na praktičnem področju štiri zainteresirane vlade glede nujnih vprašanj sedanjosti s splošnega vidika. Na vsak način bo potrebna velika disciplina prizadetih. Angleški politiki smatrajo, da v predlagani antanti ni praktično nobenega momenta, ki bi koga izključeval. Prav tako tudi ti načrti ne nasprotujejo duhu Društva narodov. Nova antanta naj bo osnova za novo širšo skupnost med državami. Prav tako je treba toplo pozdraviti pakt o trije novi antanti, ki bo v bistvu razširil veljavno lokalskih načel in ustvaril med prizadetimi državami prijateljsko enakopravnost. Vprašanje nemške oborožitve ne zadeva samo držav, ki bodo po novem paktu pozvane k sodelovanju, temveč tudi druge države.

Seja

Rimski predlog in Zedinjene države

Washington, 20. marca. A. A. Uradni krogi so zelo naklonjeni rimskemu predlogu o paktu sodelovanja med štirimi evropskimi velesilami. Trdijo, da je predsednik Roosevelt sporočil poslanikom Francije, Nemčije in Velike Britanije željo, naj se doseže v Evropi sporazum na podlagi točne konvencije o razorožitvi. Prav tako kroži vest, da je Mussolini zatrdil Macdonald, da Italija nima nobenih vojaških zvez.

»Harold Tribune« napoveduje, da bo Roosevelt tik pred odhodom Normana Davisa v Ženevo podal važno izjavo o politiki Zedinjenih držav v vprašanju razorožitve. Izjavil bo, da bodo Zedinjene države podpre vsak pameten sporazum, s čimer bo olajšana naloga, ki si jo je zadal Macdonald za stabilizacijo mednarodne politike.

Odkrit nove zarote proti Hitlerju Preprečen atentat na Hitlerja v Monakovem — Hitlerjeva pogajanja s centrom

Monakovo, 20. marca. A. A. Po izjavi policijskega ravnateljskega so komunisti pripravljeni nov atentat na Hitlerja in vodile osebe novega režima. Davi so našli ob vnožju Wagnerjevega kipa tri granate in razstrelivo, kar so tja položili trije komunisti, med njimi dva Rusa. Atentatorji so pobegnili. Domnevajo, da so hoteli vredi granate na avtomobil, s katerim bi se Hitler peljal na letališče. Atentat bi imel ne dvomno nepredvidene posledice. Kajti v trenutku, ko bi počil prvi strel, bi nastala v Nemčiji, čeprav atentat ne bi uspel, silna zmešnjava in prišlo bi do pogromov, kakršnih še ni videl svet.

Berlin, 20. marca. A. A. Državni kancelar Hitler se je vrnil z letalom iz Monakovega v Berlin. Odoščitve o sestavi bavarske vlade je odložena na čas po zasedanju državnega zbora.

Hitler je dopoldne sprejel prelata Kaasa in dr. Brüninga ter z njim konferiral o načrtu zakona za izredna pooblastila vladi, za čigar sprejetje je potrebna dvotretinska večina državnega zbora. Če centrum ne bi hotel glasovati za ta načrt, je Hitler odločen, da ga spravi tudi brez njega pod streho, kar ima z izključitvijo komunistov in aretacijami mnogostevilnih socialističnih poslancev že skoraj sam dvotretjinsko večino.

Za jutranjo svečano otvoritev državnega zbora v garnizijski cerkvi v Potsdamu so

je to resen polkus za dosego sporazuma. Ker se v tem pravcu delajo veliki napori, je upati, da bo tudi res prišlo do sporazuma.

Na vprašanje novinarjev, kakšno stališče zavzema do tega načrta Jugoslavija, odnosa Mala antanta, je g. Jevtić izjavil: Naše stališče in stališče Male antante se znano. Mi smo za to, da se organizira mir za vsako ceno. Važno je sedaj to, kako se bodo v tem pogledu izjavili drugi.

Na vprašanje novinarjev glede rimskega obiska g. Macdonalda, je g. Jevtić rekel: Konferenca za razorožitve je prišla v zelo težko situacijo, ker so bili duhovi zelo vznemirjeni in ni bilo ničesar konkretnega, kar bi vplivalo pomirjevalno. Macdonald je vzel s svojimi potovanjem v Rim izredno važno nalogo.

Na pomno novinarjev, da se je pričela v zadnji dobi v delu inozemskega tiska izredno živala revizionistična propaganda, je g. minister dejal: To bodo ostale želje. Si-cer pa to ni nič novega. Revizionizem se pojavlja vedno tam, kjer so nezadovoljni z obstoječim stanjem.

Med drugim je g. Jevtić pripomnil, da je potoval iz Ženeve skupno z bolgarskim ministrskim predsednikom Mušanovom ter da sta se del časa razgovarjala o problemih, ki se tičejo obeh držav.

Medtem je vlak privozil na beograjsko postajo in g. minister se je od novinarjev prijazno poslovil.

Na glavnih mestih postavljeni mlaji s črno belo-rdečimi zastavami in z zastavami s ključastim križem. Železnice so organizirale poseben promet za prevoz nad 50.000 oseb iz Berlina v Potsdam. Potsdamska policija je bila ojačena ter ima sedaj 1.600 policistov in 200 kriminalnih uradnikov. Na starih bodo nastavljeni strelci s karabinkami. Tudi kanali in drugi podzemski hodniki so bili natančno preiskani. Na vseh glavnih trgih so postavile svoje mikrofonske radijske postaje.

Socialno demokratski poslanski klub je predložil predsedništvu parlamenta zahtevo, naj policija izpusti 11 socialističnih poslancev, ki so v badenskih zaporih in so bili aretirani v zvezi z dejanjem socialno demokratskega poslanca Nussbauma, ki je ustrelil nekega policijskega stražnika, ko je hotel izvršiti preiskavo v njegovem stanovanju.

Uprava berlinske borne je sklenila, da jutri ne bo poslovala.

»Reichskanzlerplatz« so na odredbo berlinskega policijskega ravnatelja prekrstili v »Trg Adolfa Hitlerja«.

Justifikacija Zangare

Miami, 20. marca. A. A. Davi ob 9.16 so atentatorja Zangaro morila čičaškega župana Čermaka, usmrtili na električnem stolu.

Zakona o gasilcih in o obvezni telesni vzgoji

Dva važna zakonska načrta ministra za telesno vzgojo — Glavne določbe obeh predlogov

Beograd, 20. marca. p. Na današnji seji Narodne skupščine je vlada preko ministra za telesno vzgojo predložila dva važna zakonska načrta, zakon o gasilcih in zakon o obvezni telesni vzgoji. Zakon o gasilcih je v načelu že odobril, pooblastila pa ministra za telesno vzgojo, da v skupščinskem odboru v teku debate upošteva morebitne stvarne predloge in želje ter zakon v podrobnostih še izpremeni. O tem zakonskem predlogu so podale svoje mnenje vse gasilske organizacije v naši državi. Posobno pozornost so vzbudile pripombe, ki jih je stavila jugoslovenska gasilska zveza v Ljubljani, ki je tudi po posebni deputaciji pod vodstvom svojega načelnika g. Josipa Turka sporočila ministru za telesno vzgojo svoje želje in predloge. Večji del teh predlogov je bil že sprejet v sam načrt, ostali pa se bodo dali še uveljaviti v teku razprave v odboru. Zakon ima namen, dati našemu gasilstvu enotno organizacijo in mu na drugi strani zagotoviti primerna materialna sredstva, da bo moglo še uspešnejše kakor dosedaj vršiti svojo človekoljubno nalogo.

Enake važnosti je tudi drugi zakon, ki določa obvezno vzgojo moške mladine do 20. leta in ženske mladine, dokler obiskuje šolo.

Narodna skupščina je že na današnji seji izvolila poseben odbor, da oba ta zakona čimprej prouči in poda svoje poročilo. V odboru so najodličnejši školoski in gasilski delavci. Predsednik odbora je bivši minister za telesno vzgojo dr. Dragica Kraljević, podpredsednika sta narodna poslanca Cerer in Vidović, tajnik pa dr. Bačić. V odboru so med drugim še dr. Ljudevit Pivko, Lovro Petrovar in Albin Koman ter kot namestnik Alojzij Dermelj. Odbor se je danes takoj po seji Narodne skupščine konstituiral in že popoldne pričel proučevati oba zakonska načrta. Računati je, da bo do konca tedna podal svoje poročilo plenumu, tako da bo mogla Narodna skupščina takoj po končani razpravi o likvidaciji agrarne reforme razpravljati o obeh teh zakonih ter ju odobriti še pred velikonočnimi počitnicami.

Obvezna telesna vzgoja

Zakonski načrt o obvezni telesni vzgoji določa, da se uvede obvezna telesna vzgoja za žensko in moško mladino v šolah in za moško mladino še preko šolske dobe do zaključene 20. leta starosti. Telesna vzgoja mladine se bo vršila za šolsko mladino v vseh šolah, državnih, samoupravnih, verskih in privatnih, razen na univerzah in njim enakim visokim šolam. Učni načrt bodo predpisali pristojni ministri v soglasju z ministrom za telesno vzgojo.

Obveznost telesne vzgoje so oproščeni začasnó oni, ki so nalezljivo bolni ali pri katerih je telesna vzgoja nemogoča, ali škodljiva za zdravje, stalno pa so oproščeni samo oni, ki so trajno nalezljivo bolni, kakor tudi osebe s trajnimi umskimi ali telesnimi nedostatkami, pri katerih bi bila ta vzgoja sploh nemogoča. Kot kazni za kršitve zakona sta določena zapor do petih dni ali globa do 500 Din.

Vsak obveznik mora obiskovati pouk o telesni vzgoji v kraju svojega stalnega bivališča. Če spremeni bivališče mora najkasneje v 15 dneh nadaljevati obiskovanje pouka v novem kraju. Za vsako področje narodne osnovne šole, na kateri je najmanj 30 oseb obveznih za ta pouk, se ustanovi na sedežu šole stalen tečaj za telesno vzgojo. Društvom in ustanovam, ki imajo za cilj telesno vzgojo, more izdati minister za fizično vzgojo naroda dovoljenje za obvezen pouk v smislu tega zakona, v kolikor so izpolnjeni pogoji, ki jih bo še minister predpisal. Osebe, ki so obvezne k telesni vzgoji, se oprostitjo obiskovanja tečajev, če so člani Škole in podobnih ustanov, dokler izpolnjujejo svoje obveznosti v teh ustanovah in društvih. Pouk v tečajih bo brezplačen. Učenci in obiskovalci tečajev ne plačujejo ne vpisnine ne šolnine, niti kakšne druge dajatve. Najmanj enkrat na leto morajo biti zdravniško pregledani. Pregled izvršujejo brezplačno šolske poliklinike, sreski sanitetni referenti in občinski zdravniki.

Dopisovanju telesnovzgojnih tečajev so službeno in oproščena vseh taks. Občine morajo do 1. junija vsakega leta izdelati spiske vse mladine izven šole, obvezane za telesno vzgojo, odrediti potrebne prostore za tečaje, pripraviti primeren teren za vaje ter nositi vse materialne stroške za vzdrževanje tečajev.

Obvezne telesne vzgoje so oproščene osebe, ki v teku leta 1933. dovršijo 19. leto starosti.

Gasilski zakon

Zakonski načrt določa, da se v »svrhu zaštite inovine in življenja državljanov ob požarih in drugih elementarnih nevarnostih ustanovi gasilska organizacija kraljevine Jugoslavije«. Organizacija ima skrbeti tudi za nacionalno in prosvetno vzgojanje svojih članov.

Gasilsko organizacijo tvorijo 1. gasilske čete, 2. gasilske župe, 3. gasilske zajednice in 4. gasilska zveza kraljevine Jugoslavije.

Gasilske čete so prostovoljne, industrijske, zavodske, službene in poklicne. Gasilske čete se smatrajo ob priliki izvrševanja svojega posla za javne organe, ki vršijo svoj posel v prenešenem delokrogu občin. Naloga gasilskih čet je, da s sistematičnim strokovnim delom ščitijo in branijo imovino in življenje državljanov ob požarih, poplavih, potresih in drugih elementarnih nevarnostih; da organizirajo zaščito svojega področja v vojnom stanju za primer napadov iz zraka, zlasti pred požigi in strupenimi plini; da delujejo na nacionalnem, kulturnem in prosvetnem dvigavanju svojih članov in vsega prebivalstva svojega področja. Njihova naloga je poučevati prebivalstvo o načinih obrambe proti strupenim plinom. Prostovoljne gasilske čete lahko tvorijo državljan brez ozira na spol, ki so dovršili 18. leto starosti. Prostovolna gasilska četa se lahko ustanovi, če ima najmanj 15 gasilcev. Gasilske čete imajo lahko tudi naraščajo, v katerega spada mladina od 12. do 18. leta starosti.

Dalje govori zakon podrobno o dolžnosti vseh vrst članov, o odborih, skupščinah itd. industrijske in zavodske gasilske čete morajo biti odobrene z rešitvijo ministra za fizično vzgojo naroda v sporazumu z resornim ministrom. Vsi kraji z več kakor 50.000 prebivalci morajo imeti poklicne gasilske čete in potrebno pripravo za gašenje, brez ozira na to, ali so tam tudi kakšne druge organizacije z istim namenom ali ne. Na vsakih 40.000 prebivalcev mora priti vsaj ena četa z najmanj 15 člani.

Gasilske čete istega administrativnega srezu tvorijo župo. Dalje določa zakon dolžnosti gasilskih žup, volitve odbora in podobne organizacijske stvari. Župe ene banovine tvorijo gasilske zajednice banovine, banovinske zajednice skupaj pa tvorijo gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije, katere sedež je v Beogradu.

Vsaka banovina ustanovi gasilski fond, iz katerega daje 10 odst. zvezi, 20 odst. zajednicam, 10 odst. župam in 60 odst. gasilskim četam na svojem ozemlju. Minister za telesno vzgojo naroda bo vsako leto vstavil tudi v državni proračun primerno vsoto za gasilsko organizacijo.

Vsa do sedaj obstoječa prostovoljna, poklicna in druga gasilska društva, gasilske župe, zajednice in zveze se morajo prilagoditi temu zakonu v roku treh mesecev. Minister za telesno vzgojo bo imenoval prvo upravo gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, ki bo imela nalogo izvesti celokupno organizacijo gasilstva v smislu določb tega zakona. Vse gasilske organizacije so oproščene poštnih pristojbin.

Seja vodstva SKJ

Beograd, 20. marca. p. Danes se je pričela v Beogradu plenarna seja predsedstva saveza Škole kraljevine Jugoslavije. Sejo predseduje prvi podpredsednik Angli. Iz Ljubljane so nazvočili načelnik Ambrožič z namestnikom Jerasom, statističar Švaiger, načelnika Škalarija in dr. Riko Fux. Sejo je otvoril podpredsednik Angli z daljšim govorom, v katerem je orisal delo Škole in z zadovoljstvom ugotovil velik napredek v letu 1932. Nato so sledili referati posebnih funkcionarjev. Seja se bo jutri nadaljevala.

Dr. Korošec na grobu vojvode Lune

Vrnjačka Banja, 20. marca. v. Med tukajšnjim prebivalstvom je vzbudil različne komentarje obisk bivšega ministrskega predsednika dr. Antona Korošca na grobu znanega komitskega vojvode Lune, ki je bil, kakor znano, ob priliki nekega incidenta pred par meseci ustreljen v Niši. Dr. Korošec je del časa ostal zamiljen na grobu vojvode Lune. Znano je, da je bil vojvoda Luna eden izmed onih, ki so bili osuđeni, da so skupno s Punišo Račicom pripravljali atentat na Narodni skupščini na Sijepana Radića in tovariše.

Škofovska poslanica pred sodiščem

Zagreb, 20. marca. n. Danes se je pričel pred tukajšnjim sreskim sodiščem proces zaradi škofovskega pastirskega lista, ki je bil naperjen proti našemu Sokolstvu. Voditelji zagrebških in krapinskih Sokolov so namreč vložili tožbo zaradi klevete proti nadškofu dr. Bauerju in ostalim škofom ter proti kaplanu Dragutinu Kociperu, ki je nastavljen pri župniji Sv. Marka. V svoji tožbi inkriminirajo sledeči odstavek iz pastirskega lista: »Dne 11. septembra sta imeli župni Vraždin in Zagreb zlet v Krapino. Vsi govorniki so napadali katoliško cerkev in vero. Glavni govornik je rabil tako prostaške besede, da se ne morejo ponavljati v dostojni družbi. Šel je celo tako daleč, da je bogokletno primerjal Kristusa s Tyršem.« Tožitelji odločno zanikajo to podtikanje. Oboženi kaplan Dragutin Kociper se je v današnji razpravi branil, da je 3. januarja prečital pastirski list v cerkvi sv. Marka, kakor mu je velevala dolžnost, ker mora biti poslušen napram svojim cerkvenim oblastem, ki jo predstavlja neposredno zanj župnik pri Sv. Marku dr. Svetozar Rittig. Državni tožilec dr. Gavrančić je k temu pripomnil, da ni nikaka olajšava za obtoženo, ker je po zakonu podvržen kazni vsak, kdor širi kako kleveto po nalogu ali dovoljenju ali izjavi kogarkoli. Ker pa je kaplan Kociper prečital pastirski list po nalogu župnika dr. Rittiga, je državni tožilec razsodil tožbo tudi nanj. Ker dr. Rittig ni bilo pri razpravi, je bil proces odgođen.

Iz državne službe

Beograd, 20. marca. p. Napredoval je v višjo skupino svetnik pri direkciji držav. nih šum v Ljubljani inž. Ciril Dimnik. Na lastno prošnjo je premeščen dosednji prometnik na železniški postaji v Ormožu za postajnega načelnika v Belince.

Odhod avstrijskega poslanika

Beograd, 20. marca. A. A. Avstrijski poslanik na našem dvoru dr. Plönis je od-potoval iz Beograda. Za njegove odsotnosti bo vodil posle poslanstva svetnik poslanstva Hügel.

Vremenska nanoved

Zagrebačka vremenska napoved za danes: Zelo oblačno, ponekde spremenljivo, znatno toplo, ponekod vetrovno, v zapadnih krajih države bo mestoma deževalo. — Situacija včerašnjeg dana: Široka proga barometričke depresije prevladuje nad severnim delom kontinenta in se je pričela že širiti proti jugu ter je ponekod dosegla naše kraje. Visoki pritisk se je ustalil nad zapadnim delom Sredozemskog morja in Španijo. Ta izobarična razdelitev je povzročila tople, južne ali zapadne vetrove ter visoke temperature. Pritisk je narasel v naši državi na 0.5 do 7.5 mm, posebno na vzhodu in v južnih krajih, manj v severozapadnih.

Dunajska vremenska napoved za torek: Najprej večinoma še oblačno, v nekaterih krajih padavine, en ali dva dni hladnejše vreme.

Naši kraji in ljudje

Za oživenje tujskega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo

Ljubljana, 20. marca.

Kakor je »Jutro« že na kratko poročalo, se je v soboto in nedeljo mudila v Ljubljani večja skupina izletnikov iz Avstrije. Izlet je organizirala Avstrijska prometna zveza v sporazumu z našo Zvezo za tujski promet, ki sta se z ozirom na težave današnjega mednarodnega prometa dogovorili za sodelovanje, da bosta lažji in pospeševali tujski promet med Avstrijo in našo kraljevino. Po tem skupnem načrtu je pred kakšnim mesecem večja skupina Slovencev in Hrvatov (okrog 300) priredila izlet na Dunaj, kjer so se izletniki pomudili ves teden, za njimi pa je pripotovalo okrog 900 izletnikov iz Beograda in Novoga Sada, ki so prav tako ostali na Dunaju več dni. Zdaj so prišli Avstrijci, da v Ljubljani Jugoslaviji vrnejo obisk.

V skupini, ki je štela vsega skupaj 840 izletnikov, je bilo 200 Dunajčanov, ostali pa so bili iz Grada in okolice. 250 jih je izstopilo v Celju, da obiščejo tam svoje znanke in sorodnike, 540 pa se jih je pripeljalo do Ljubljane, kjer jih je čakalo prav tako mnogo znancev in pa neprijazna ploha dežja.

Po njihovem prihodu so se na mah napolnili vsi ljubljanski hoteli, tako da je bila prava stiska za prenočišča. Prav tako pa so Avstrijci zasuli s svojim obiskom vse naše restavracije in kavarne. Glavna atrakcija je bila seveda tudi za velikomestne Dunajčane kavarina na nebotičniku. V znani meri so avstrijski gostje izrabili svoje bivanje v Ljubljani, da se naučijo raznih dobrot, ki jih Jugoslavija kot agrarna dežela, kot domovina vina in tobaka nudi po nizkih cenah. Kar se tiče vina, so se gostje razdelili v tri stranke, ki so se navduševale za cvček, za dalmatince ali pa za ljutomercane. Privoščili so si tudi prstnih kranjskih klobas, trafike so pa kar oblagali, ker so vedeli, da bodo pri nas za majhen denar dobili boljše cigarete, kakor so razni evropski surrogati. Z računi so bili povsod povsem zadovoljni.

V nedeljo zjutraj so izletniki napolnili avtobus, ki jih je pod vodstvom dveh izpranih vodnikov in pa tajnika Zveze za tujski promet G. Valaška zapeljal po mestu, da si ogledajo razne znamenitosti kakor muzej, Narodno galerijo itd. Seveda so se povzpeli tudi na Grad, od koder so se čudili lepemu razgledu. Nekateri izmed gostov so Ljubljano poznali še iz mirnega časa in kar niso mogli verjeti, da se mesto v tako naglem tempu razvija. Nekateri so se odpravili tudi v Kočevje, ena skupina pa je poromala na Bled.

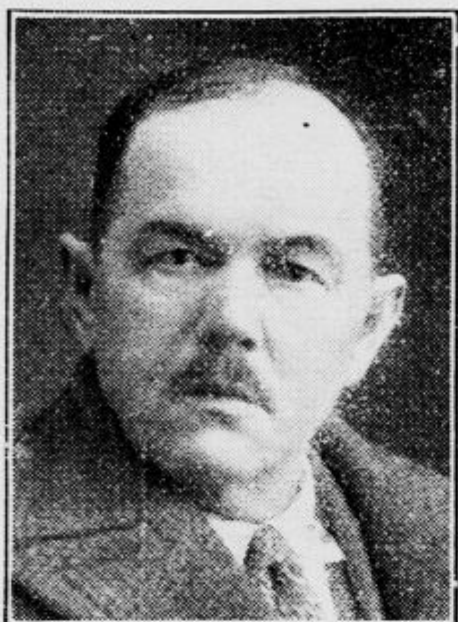
V nedeljo zvečer so s prav lepimi vtisi in prav zadovoljnimi odpovedmi prejeli za popotnico še dobro založili s cvčkom, dalmatincem in ljutomercanom, pa tudi na naše dobre domače prigrizke seveda niso pozabili, trafike v bližini kolodvora pa so domala izpraznili.

V kratkem prispe k nam nova skupina Dunajčanov, ki bo obiskala Ljubljano, Zagreb in Dalmacijo. Tretja skupina, ki bo pripotovala zatem, si bo ogledala Ljubljano in Bled.

Kakor kažejo ti primeri, se vključ vsem gospodarskim težavam in vključ vsem poram pri dobri volji vendarle najdejo še pota in sredstva, da se med sosednjimi narodi vrši malo živahnejša kulturnega, gospodarskega in življenjskega prometa.

G. Jakob Šter

je bil od občinskega zastopa velike občine Senčur pri Kranju povodom 60letnice imenovan za častnega občana. Tako dognano so na deželi redke pojave, kajti tam je vsak tako temeljito pretehtan glede svojega zaslužja, kot suho zlato. G. Šter, mož vztrajnega dela, tih in skromen, pa je v polni meri zaslužil to javno priznanje. Kot pristna gorenjska korenina se ni nikdar ustrašil bojev in trnjeve poti načelnosti. Že od leta 1902 je član občinskega odbora in je bil dolga leta prvi občinski svetovalec, od leta 1919 pa je župan. Vsestransko sposobnega je klicalo in popolnoma

obdalo javno življenje. O tem svedoči njegovo neumorno delovanje v kmetijski podružnici, v gasilskem društvu in v šolskih odborih. Sedaj vodi tudi posle podnacionalne sreskega cestnega odbora. Slavjevec nima osebnih sovražnikov, kajti njegovi se, tako odločni nastopi ga vsem vedno pokažejo kot moža-zornika. Upajmo, da bo živel in deloval še mnogo let za boljši in še lepši procvit lepe senčurske občine.

Krvno, kožno in živčno bolni desežajo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa spričujejo, da so z učinkom staro prekušene »Franz Josefove« vode zadovoljni v vsakem oziru. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nočni požar na Rodici pri Domžalah

Kamnik, 20. marca.

»Peregirnov« avtobus, ki vozi ob nedeljah ob polnoči iz Ljubljane proti Kamniku, je točno o polnoči vozil skozi Domžale. Ko je na Rodici zavil okrog ovinka, so številni potniki v avtobusu zagledali kakih 50 metrov pred seboj, da se iz slamanje strehe hiše št. 17, ki stoji tik ob cesti, dvigajo ognjeni zublji. Videlo se je, da je požar nastal morda komaj pred pol minuto, ker je ogenj na slamaniti strehi zavzel še površino nekaj kvadratnih metrov. Na cesti v tem času ni bilo žive duše, pa tudi okrog goreče hiše ni bilo nikogar, kar je bilo znamenje, da stanovanke iz brezskrbno spe in ne slutijo, da jim gori streha nad glavami. Sofer je takoj ustavil avtobol, potniki pa so vdrli k goreči hiši, da zbude stanovanke in jim pomagajo pri reševanju. Vlomili so hišna vrata in okna in se predno so se domačini zavedli, kaj pomeni ta nenadni krik in ropot v hiši, so potniki iz avtobusa že nosili opravo iz gorečega poslopja. Sofer je trobil s hupo in zbudil sosedo, da so pritekli na kraj požara.

Hiša št. 17 na Rodici je ob banovinski cesti edino s slamo krito poslopje v tej vasi in je last Jeretinovič, po domače pa se pravi pri hiši »pri Peregirnovih«. S pritičnim poslopjem je še ob cesti pod isto streho tudi gospodarsko poslopje s skednjem, hlevom in drvarnico. Ker je vse krito s slamo, se je ogenj razširil z bliskovito naglico in 5 minut potem, ko se je ustavil pred hišo avtobus, je bilo že vse poslopje v plamenih, ki so se dvigali visoko proti nebu. Na gašenje ni bilo niti misli, zato so domači, sosedje in navzoči Kamničani z veliko naglico reševali iz hiše opravo, perilo in sploh vse, kar se je dalo odnesti. Reševanje je bilo mučno in težavno, ker je pričelo s strehe padati goreče tramovje in slama, v sobe pa je udaril gost dim, ki je dušil reševalce. Kljub temu pa so porčrvalno nadaljevali z reševanjem in ko so 17 minut po pričetku požara prihiteli gasilci iz Vira, je bila na varnem že večina oprave. Iz gospodarskega poslopja niso mogli rešiti ničesar, ker je bil ogenj, ki je uničeval lesene zgradbe, tako močan, da se

mu niso mogli približati. Iz hleva so je rešili edino kravo, ki je prestrašena pobegnila in so jo šele zjutraj našli. K sreči je bila jasna noč skoro brez vsake najmanjše sapaice, sicer bi bila nevarnost, da se ogenj razširi še na sosednja poslopja ob cesti, saj so najbližja lesena gospodarska poslopja dveh sosedov oddaljena komaj 20 korakov. Težko bo dognati, kako je požar nastal.

Sleparije z vložnimi knjižicami

Riboljčeva afera je razvila klopčič brezvestnih sleparij — Preiskave in aretacije v Zagrebu

Zagreb, 20. marca.

Po znani aferi bivšega zagrebskega odvjetnika dr. Josipa Riboljčeve se razvija velik klopčič umazanih spekulacij z vložnimi knjižicami in ima zagrebska policija zbran z obsežnim materialom o velikih sleparijah na škodo revežev, ki ne morejo priti do svojega, v denarnih zavodih naloženega denarja in nasedajo v svojih stiskah sleparjem, ki jim obljubljajo, ravno tako kakor Riboljči, s pomočjo svojih dobrih zvez ugodno vnovčevanje vložnih knjižic. Riboljči je, kakor znano, osleparil nekaj svojih stanskih tovarišev in mnogo znancev in sportnih društev, večinoma pa same reveže. Varni trgovci, obrtniki in zasebniki, ki so dolga leta živeli zelo skromno, da bi v denarne zavode naložili čim več prihrankov za stara leta in za razvoj svojih podjetij, pa so tudi žrtve raznovrstnih drugih spekulativ, ki so se pojavili takoj, ko je nastopila denarna kriza.

Iz oglasov v listih in tudi drugače je splošno znano, da posluje veliko število vsakovrstnih agentur za nakupovanje, prodajanje in vnovčevanje vložnih knjižic. Poleg agentur pa so tudi posamezniki, ki se bavijo s tem poslom, in se uveljavljajo kot posredovalci v denarnih stiskah potom svojih znancev in raznih poslovnih zvez. Sleparije bivšega odvjetnika Riboljčeve so naposled le privedle do tega, da se je posvetila primerna pozornost spekulantom z vložnimi knjižicami, ki so v kratkem času postali predstavniki plodnostne obrti, o katerih pa ni bilo težko ugotoviti, da so v 90 odstotkih primerov ljudje, ki niso nikdar imeli kakega stalnega poklica in niso nikdar opravljali rednega in poštenega dela. Med posredovalci za vnovčevanje vložnih knjižic so se znašli ljudje, ki so vedno živeli od tujega truda in od lahkovernosti drugih ljudi. Med njimi pa so seveda tudi taki, ki po vzoru Riboljčeve izrabljajo svoj položaj, svoja znanstva in svoje zveze ter vršijo kriminalne manipulacije na škodo ljudi v denarnih zadregah. Mnogostevilni klienti raznih agentur in posameznih posrednikov so se pri razkritju Riboljčevih sleparij zavedli velike nevarnosti za svoja premoženja ter spoznali vsakovrstne izgube o raznih komplikacijah in težavah, s katerimi so jih mesece in mesece varali raznovrstni posredniki, za navadno goljufijo. Ravno tako, kakor pri Riboljčevi aferi, so se tudi tokrat od dneva do dneva množile pri policiji prijave o

Potniki, ki so se vozili s kamniškimi avtobusom, so imeli vtis, da je moral kdo za, gnati na streho cigaretni ogorek ali pa podtakniti ogenj, ker se je ob njihovem prihodu dvigal plamen na cesti strani s srednje strehe, deloma nad gospodarskim, deloma pa že nad stanovanjskim poslopjem. Ogenj se je širil res s tako brzino, da je težko reči, koliko bi stanovanke mogli rešiti iz gorečega poslopja, če ne bi ravno v usodnem času privozil mimo kamniški avtobus in v opozoril na nevarnost. Zavarovalnica pogorelih poslopjij je v primeri s škodo le neznanatna. Ogenj so popolnoma pogasili šele zjutraj.

čudnih posredovalcih za vnovčevanje vložnih knjižic.

Potek vseh teh zadev je dokaj enostaven in sličen. Nekdo je hotel čimboljše vnovčiti svojo hranilno vlogo, pa je dobil ponudbo od kakega posredovalca, da mu bo vloga vnovčena z 90 odstotki. Bil je zelo vesel, ker je rabil denar, in je takoj oddal svojo vložno knjižico. Precej časa je bil prepričan, da so za ureditev zadeve potrebne vsakovrstne informacije in tudi razna posredovanja, katera bi prav rad sam plačal poleg tistih pet, šest ali še več odstotkov, ki si jih je izgovoril posredovalec. Posredovalec je svojega klienta že takoj »namazal« s potrpljenjem, v to svrhu pa se je pozneje posluževal še vsakovrstnih drugih izgovorov in bi bogzna kako dolgo še varal svojega klienta, če ne bi bil ta baš zaradi razkritja Riboljčeve afere prišel sam na to, da je moglo tudi v njegovem prišlo do tega, da si je posrednik sam vnovčil njegovo vložno knjižico za polovično ali še manjšo vrednost in da zapravlja njegov denar. Izkazalo se je, da imajo ljudje čudovito naivno zaupanje v razne agencije in v naslove, ki si jih lastijo razne osebe. Na prazne naslove gredo kakor muhe na med in šele primer kake prav umazane sleparije jim izpodbija zaupanje, katero so gojili do vsakovrstnih sleparjev vključno njihovim dokaj prozornim lažem.

Zagrebska policija je nekaj izkoriščevalcev denarne stiske, ki so za sebe vnovčevali zaupane vložne knjižice, že aretirala, imena aretirancev pa drži seveda v tajnosti, ker je vsak tak slepar član cele vrste drugih sleparijskih manipulacij, ki so se lahko vernim ljudem označevale s posredništvom, češ, da je treba pri vsaki zapruti vložni knjižici poiskati najprej dolžnike dotičnih denarnih zavodov, ki bi radi svoje dolgeve poravnali s tujimi, pod cenno kupljenimi vlogami, potem razne akcijske zavode, in tako naprej brez konca in kraja, da so bili lahko verni klienti v plohi tolikega razlaganja prepričani, da bodo res prav kmalu prišli z malimi odbitki do svojega denarja. Sramotna obrt izkoriščanja lastnikov hranilnih vlog se je že v prvih dneh preiskave izkazala kot zelo rafinirana organizacija, napovedujejo pa se važna razkritja, ki bodo, upamo, napravila ne samo v Zagrebu, temveč tudi po drugod konec brezvestnim spekulacijam na škodo največjih žrtev denarne krize.

Milijonska opijska afera

Samopašnost na škodo najpotrebnejših — Nad 7 milijonov škode

Skopje, 20. marca.

Zadnja leta so bila precej slabša za pridelovalce opija v naših južnih krajih. Kmetovalci so pač posejali običajne količine maka, toda pridelke si ni mogel vnovčiti, kar so tako pridelovalci tega za naš izvoz tako važnega pridelka ostali celo brez sredstev za nadaljnjo obdelovanje makovskih polj. Da bi se jim pomagalo, se je uvedla pomožna akcija, v kateri je pripadla glavna vloga državni Hipotekarni banki. Leta 1930 je prišlo do sklepa da Hipotekarna banka da pridelovalcem opija 30 milijonov dinarjev posojila toda ne neposredno, temveč s posredovanjem krajevnih zasebnih bank. Za kritje tega posojila, ki so ga dobili od zasebnih bank, pa so pridelovalci opija morali pri odnosnih bankah položiti odgovarjajočo količino svojega pridelka. Zasebne banke, ki so se bavile s temi posli, pa so morale potem Hipotekarni banki predložiti potrdila o količinah opija, ki so bile za posojilo položene pri njih. Med drugimi denarnimi zavodi, ki so prevzeli to posredovalno nalogo, je bila tudi skopjska »Privredna banka za Južno Srbijo«, katera je prejela od Hipotekarne banke znesek 11.483.725 Din, da ga uporabi za posojila pridelovalcem opija.

»Privredna banka«, ki ji je poveril to nalogo tedanji ravnatelj podružnice državne Hipotekarne banke v Skopju, Rade Lajtmannovič, se je nemudoma lotila posla in je

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalno sredstvo.

pridno razdeljevala posojila. Toda kmalu se je začelo šepetati po Skopju, da ti posli niso čisti. Lajtmannovič je bil premeščen iz Skopja, pozneje pa upokojen in je prevzel ravnateljstvo »Privredne banke«, nakar so glasovi o nepravilnostih pri opiskem posojilu postali še glasnejši. Naposled pa se je stvar zgostila toliko, da je Hipotekarna banka ovadila upravni svet Privredne banke zaradi raznih nepravilnosti in zahtevala povrnitev škode v znesku 7.508.707 Din. Uvedla se je preiskava, ki je spravila na dan zelo zanimive in obenem zelo umazane stvari. Preiskava je ugotovila, da je Privredna banka sicer res dajala posojila, toda da nima položene tem posojilom odgovarjajoče količine opija, da ga ji manjka nič manj kot 23.000 kg. Dajala je posojila ljudem, ki se sploh niso bavili s pridelovanjem opija in da so dobivali taka posojila tudi člani upravnega sveta Privredne banke sami. Ugotovilo se je potem tudi še, da je banka predlagala Hipotekarni banki ponarejena potrdila o položnih količinah opija.

Ko je bilo vse to ugotovljeno, kar je trajalo seveda nekaj mesecev, je policijska oblast v Skopju odredila, da se krivci zaporo. Tako so bili smotno odvedeni v zapor bivši bančni ravnatelj Rade Lajtmannovič in člani upravnega sveta Privredne banke: Mika Kostić-Bazdavel, trgovec; Metod Vučković, posestnik, in Nikola Roknić, inž. agronomije, vsi trije v Skopju. Ostala dva člana upravnega sveta, Todor Krstić-Algunjski, trgovec v Kumanovu, in inž. Gjor-

Vzorno čisto — vzorno negovano po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA

TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

gje Sokolović, posestnik v Krivolaku, pa sta bila aretirana danes vsak v svojem kraju.

Razumljivo je, da je ta afera, v kateri gre za nič manj kot polosni milijon dinarjev in so zapleteni vanjo ljudje, ki jih pozna vsa Južna Srbija, vzbudila vsesplošno zanimanje in se v Skopju in povsod, do koder je prišla vest o aretaciji upravnega sveta Privredne banke, govori samo o tej stvari. In ni čudno, ko je pač tako, da je skoraj ni denarne akcije, pa naj gre tudi v pomoč najpotrebnejšim, da bi je kdo ne hotel izkoriščati v svoje samopašne namene!

Naši v Ameriki

17. t. m. so naši ameriški rojaki proslavili stoletnico rojstva slovenskega časnika in misijonarja Josipa Buha, ki je prišel v Ameriko leta 1894. Ob tej priliki je v javni knjižnici v Duluthu razstavljena zbirka nekaterih zgodovinskih dokumentov iz Buheve zapuščine. Buh je umrl v februarju 1922 v Elyju. — Slovenska banka »North American Trust Co.« je razglasila, da bo izplačevala le pet odstotkov vlog, ki znašajo 100 dolarjev ali manj in 3 odstotke vlog, ki presegajo 100 dolarjev. To velja za vse hranilne in čekovne vloge, ki so bile v banki do 25. februarja zvečer. Denar, ki je bil vložen pozneje, bo izplačan v polni meri. — V Enumclawu sta nedavno obhajala zlato poroko Peter in Franja Vrhovnik, ki sta doma z Vranskega. V naselbini živita že nad 40 let. Slavnosti se je udeležilo nad 500 oseb. — 19. februarja so blagoslovili v Detroitu novo slovensko cerkev, staro cerkev pa bodo porabili za dvorano.

Umljivost med ameriški rojaki je bila v zadnjem času izredno velika. Tako je dne 13. februarja v Sheboyganu preminel Andrej Stokel, star 60 let, rojen v Vipavski Planini, ki je prišel v Ameriko 1903. V Ameriki zapuščala soprogo, dva sina in dve hčeri in brata, v starem kraju pa dva brata. V Roundupu je na poslednjih mrtvouda umrl Janez Petek, rojen 1867 v Dolnjih Lazih pri Ribnici.

Muzikalna senzacija in velik glasbeni užitek bo gostovanje slovitega ženskega pevskega jazz-zbora

SINGING BABIES

Z njimi nastopi tudi slavna češka filmska diva

ANI ONDRA

KULTURNI PREGLED

Slovenska monografija o Nikoli Tesli

(Dr. Lavo Čermelj, Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike. Ljubljana 1933. »Mladinska Matica« v Ljubljani.)

O velikih zaslugah, ki si jih je pridobil genialni Ličan Nikola Tesla za razvoj elektrotehnike in preko nje za materialni predelek človeštva, je izšlo že več spisov, izmed katerih sta najpomembnejši knjigi Slavka Bokšana »Nikola Tesla in njegovi pionirski rad u elektrotehniki« in »Nikola Tesla und sein Werk«. Inž. Slavko Bokšan je z vzgledno natančnostjo zbral vse podatke o življenju in delu tega velikega Jugoslovana in je z znanstvenimi argumenti dokazal njegove zasluge za današnje stanje elektrotehnike. Tako borba za Tesla je bila že zdavnaj potrebna, zakaj preiskrorni Tesla ni hotel ničesar storiti zoper one, ki so se leli kititi z njegovim delom. Ne samo širše občinstvo, tudi nekateri znanstveniki so pozabili, kaj je storil Nikola Tesla, kakšni so rezultati njegovih raziskavanj in iznajdb, kakšno mesto mu objektivno gre v zgodbi elektrotehniki. Zlasti velja to o brezžični telegrafiji: tu je Marconijevo ime po krivici zasenčilo Tesla in njegovo delo. Nikola Tesla je pravi tvorca brezžične telegrafije in njegovi izsledki so položili temelje radio - prenosa,

ki danes preko vseh meja veže in zbližuje narode.

Prof. dr. Lavo Čermelj, ki je spisal knjigo o sodobnih fizikalnih problemih »Materija i energija«, dalje »Ljudsko astronomijo« in druge naravoslovne spise, je slovensko poučno književnost obogatil z novo knjigo: »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«. Pisec je spravil za slovenski kulturni krog to, kar za srbsko-hrvatskega, odnosno za tuji svet inž. Bokšan: pokazal je Nikolo Teslo v vsej njegovi človeški in znanstveni veličini. Njegov spis ima to prednost, da je bil pripravljen za mladino — kajpak se za tako, ki je o elektriki povsem nepoučen. Čermeljev spis ima potentakem po ljudski značaj, in sicer v onem smislu, ki je edino pravilen: da razloži neke probleme in pojave takim, ki že imajo o predmetu minimum znanja in da jih s preprostim pripomočki pripelje do širših razgledov in globljih pogledov. Zato po njegovi knjigi ne bo segla samo mladina, marveč jo bo s pridom prečital tudi odrasel čitatelj, če si hoče osvežiti, odnosno izpopolniti znanje o elektriki. Literature te vrste imamo celo Slovenci vedno več. Po zelo poučni in leno napisani knjigi dr. Mlana Vidmarja smo sedaj dobili krajše, snovno bolj omejeno delo dr. Čermelja. Obenem z monografijo o Tesli je dobil slovenski čitatelj kar kratek uvod v elektrotehniko.

Pisec skuša v mlademu čitatelju dvigniti nacionalni ponos in pravi v uvodu na laslo mladine: »Spoznala boš, da s ponosom lahko gledamo na delo svojih rojakov in da naš narod po njihovih zaslugah ne stoji na zadnjem ali na predzadnjem mestu, temveč da mu gre v elektrotehniki prvo mesto med vsemi. Kot dobro znamenje, da je moralo tako biti, pa lahko razločimo dejstvo, da se je na naši zemlji, v domovini lepe Vide, prvič začela elektrika uporabljati v praktične svrhe. Še preden je Benjamin Franklin izumil strelodrov, so v Devinu že poznali zračno elektriko in jo tudi izkoriščali. Na razvalinah starega gradu Tybein na morskih pečinah je stal kraški fant na straži in je z zvonjenjem oznanjal bližajočo nevarnost. Nekega dne se je stražnik slučajno s sulico dotaknil železne žice, ki je bila spojena z zvonom v stolpu novega gradu, in v svoje veliko začudenje je zapazil iskro, ki je preskočila od žice na sulico. Redovniki, ki so bivali v gradu, so se zanimali za pojav in spoznali njegovo pravo bistvo. Od tedaj se je stražnik vedno, kadar je pričakoval nevarnosti, s sulico dotaknil železnega droga, ki so ga bili zabili v zemljo, in če je opazil iskro, je dal znamenje zvonarju v stolpu, da je pravočasno poklical domov kmetu s polja in r-biča z morja.«

Ta zanimiva slika iz naše kulturne zgodovine je malo znana, zato smo jo navedli. Knjižica dr. Čermelja obsega 88 strani in je razdeljena v več poglavij. Prvo obravnava osnovne pojme o elektriki in njih zvozdovineki razvoj, drugo se bavi z elektriki-

nim tokom (Galvani, Volta, Faraday, Ampère), tretje z indukcijo (Faraday), četrto z generatorji istosmernega in izmeničnega toka (Pacinotti, Siemens), peto vsebuje življenjepis Nikole Tesle, šesto premetriva Teslovo mnogofazno toke, sedmo Teslovo visokofrekvenčne toke, osmo pa proslavlja Teslo kot ustvaritelja radiotehnike. Kratkotrajno izpopolnjuje sliko Teslovega življenja in dela s podatki o njegovih novejših izsledkih in uspehih.

Knjižica je opremljena s številnimi risbami in s portretom N. Tesle na posebni prilogi. Izpolnila je vrzel in bi samo želeli, da bi se med mladino čim bolj razširila. Naj bi si naša mladina vzela za vzgled velikega Ličana, ki onkrat oceana služi časti, naroda svojega in blagru vsega človeštva. Naj se Pupinu, ki so ga pri nas v najširših krogih popularizirali njegovi spomini in izdaji Vodnikove družbe, dostojno pridruži še drug jugoslovensko - ameriški elektrotehnik — Nikola Tesla!

Jugoslovanska narodna epopeja »Kosovo«

Pod tem naslovom bo izšla v prihodnji številki »Etnolog« razprava dr. Nika Zupančiča (prejeli smo jo v separatnem oddelku). L. 1924 je sarajevski zdravnik dr. Laza Dimitrijevič izdal v obsejni knjigi ep »Kosovo«, ki je bil v javnosti skoraj neopazen. (Samo dva kritika sta se oglasila: slovenski pisatelj Vladimir Levstik, ki ga dr.

Zupančič citira v začetku svoje razprave, in Jasa Prodanović, ki je Dimitrijeviča odklonil). Dr. Zupančič skuša z navedeno razpravo literarno rehabilitirati Dimitrijevičev »Kosovo« in dokazuje, da smo Jugoslovani dobili s tem delom svojo narodno epopejo s svojo homersko »Ilijado«. »Kosovo« pomeni po pisčevi sodbi dogodek v kulturni zgodovini Jugoslovana.

Slovanski narodi, zlasti vzhodni Slovani, so v etnografskem pogledu še vedno sveži: obseva jih večerna zarja njihove heroične dobe. Zato še ustvarjajo narodne pesmi. Opevali so srbsko - turško vojno l. 1912/13, prav tako svetovno vojno. To, kar je v zapadnih deželah že popolnoma izginilo, je med vzhodnimi Slovani še danes živo: narodna pesem kot odziv aktualnim dogodkom.

Iz srbskega narodnega pesništva, ki je najobsejnejše in najlepše narodno pesništvo v vsej Evropi, je Lazar Dimitrijevič izbral pesmi, ki opevajo vidovdanske katastrofe l. 1389, na Kosovem polju. Te pesmi je izpopolnil z drugimi iz iste dobe, jih spravil v vzorno zvezo in z vsega izbranega narodnega blaga ustvaril organsko celoto. Potek glavnih dogodkov je razširil z epizodami. Tako je nastala velika epopeja, ki jo dr. Zupančič primerja s homersko pozicijo. Kakor je Homer samo zbral in povezal v epiko celoto med narodom živeče pesmi o trovanski vojni, tako je Dimitrijevič etnil narodne pesmi o Kosovem v močno epsko celoto.

Pisec je v svoji razpravi opozoril na ne-

Domače vesti

* **Pozdrav Pilsudskemu.** Poljsko-jugoslovenska liga je poslala s svoje svečane proslave rojstnega dne maršala Pilsudskega toje pozdravno brzojavko: Maršalu Pilsudskemu. Varšava - Belvedere. Upravni odbor poljsko-jugoslovenske lige v Beogradu smatra za svojo čast, zaprositi Vašo ekscelenco, naj sprejme najtoplejšo pozdravo, ki Vam jih pošilja beograjsko meštanstvo s svečane akademije, prirejene v čast Vašega rojstnega dne, z iskrenimi željami za Vas in za napredek bratskega poljskega naroda. — Predsednik dr. Čeda Mihajlovič.

* **Odlikovanje.** Z redom jugoslovenske kronske 4. stopnje sta odlikovana akademski slikar Maksim Gaspary in Ljubljani in vsi ravatelj moške kaznišnice v Mariboru Niko Vrabec, z zlato svetinjo za državljanske zasluge pa upokojeni služitelj državne klasične gimnazije v Mariboru Franc Kelbel.

* **Vojaške vesti.** S kraljevim ukazom so imenovani: pehotni kapetan 1. razreda Ivan Oblak za vršila dolžnosti komandanta 3. planinskega bataljona; žandarmerijski polkovnik Viktor Novak za pomočnika komandanta dravskega žandarmerijskega polka; kapetan 2. razreda Marijan Zmavce je prevečen v generalštabno stroko, zračnoplavni poročnik Viktor Gliha pa je imenovan za manipulanta skladišča izdelanega materiala zrakoplovno tehničnega zavoda — oddelka v Zemunu.

Kam pa, Janko, tekom dneva greva? — vpraša ženka Mira.
»K Slamiču! — Saj vendar veva, da najbolje on servira!«

* **Spremembe v sodni službi.** Ker je ukinitelj ekspozitura sornoborskega okrožnega sodišča v Čakovcu, so bili te dni izdani dekreti o premeščanju sodnikov in pomožnih osebja. Državni pravdnik dr. Josip Ferko, ki je v istem svetu premeščen v Osejek, dr. Viktor Brežnik je imenovan za starejšega okrajnega sodišča v Čakovcu, sodnik Bogdan Lendovšek, Dragotin Cesar, Peter Marušič in Matjaž Cepanec so premeščeni k okrožnemu sodišču v Varaždinu, dosedanj starešina svetnik Povše pa je upokojen.

* **Zborovanje inženjerskih zbornic Jugoslavije.** Se je v nedeljo vršilo v Novem Sadu ob navzočnosti velikega števila delegatov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in Novoga Sada. Prisostvovali so tudi zastopniki ministrstva za zgradbo, oblasti in raznih organizacij gospodarskih strokovnjakov. Zborovanje je vodil g. inž. Zakid iz Novoga Sada. Zborovalci so sprejeli resolucijo o svojih stanovitnih zadevah, ki so se je po prejetju obravnavale na občini zborovih posameznih inženjerskih zbornic. Ko je bila resolucija sprejeta, je bilo zborovanje zaključeno in bodo o resoluciji razpravljale se posamezne inženjerske zbornice.

* **Pokrajinski zbor srednjoslovcv v Mariboru.** Dne 25. in 26. t. m. bo v Mariboru II. pokrajinski zbor Saveza jugoslovenskih srednjoslovcv, združenju župe za dravsko banovino pod častnim pokroviteljstvom bana g. dr. Marušiča. Sporedni prireditelj je: 25. t. m. v soboto ob 12.20, uri dijaška akademija z govorom, kon-

certnimi točkami in prosto zabavo. Vrš se v vseh prostorih Narodnega doma. 26. t. m. ob 15. v Narodnem gledališču predstava: Nušič »Navadni človek«. Pokrajinski zbor bo v znamenju manifestacije srednjoslovske mladine, ki zlasti v zadnjem času kaže veliko delavnost v našem obmejnem braniku. K udeležbi so vjudno vabljeni zlasti prijatelji mladine!

* **Razpis tajniškega mesta.** Uprava banovine razpisuje službeno mesto tajnika pri sreskem cestnem odboru v Ljutomeru. Za to mesto pridejo v poštev prostoci, ki so vsilili najmanj nižjo srednjo ali tej enakovredno šolo. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z vsemi dokumenti, je vložiti do 10. aprila pri sreskem cestnem odboru v Ljutomeru.

* **Lep napredek strelskega sporta v mariborskem okrožju.** Dosedanjim 21 strelskim družinam, ki jih je že štelo mariborsko strelsko okrožje, pa sta se pridružili sedaj zopet dve novi zvezni strelski družini, ki sta bili ustanovljeni v Rogški Slatini in v Ptuj v nedeljo. V Rogški Slatini je predsedoval ustanovnemu obnemu zboru blagajnik zdraviliške uprave g. Viktor Gračner. Da je prišlo v Slatino tako naglo do ustanovitve strelske družine, je v veliki meri tudi zasluga ravnatelja zdravilišča g. inž. Dietricha. Pri volitvah je bil izvoljen odbor, kateremu predseduje g. Arsič. Za ustanovni občni zbor je pokazal, da ima statinska strelska družina pred seboj za jamčeno kar najboljšo in najuspešnejšo bodočnost. — Druga narodna postojanka pa je bila postavljena z ustanovitvijo zvezne strelske družine v Ptuj. Ob nepričakovano visoki udeležbi prebivalstva je otvoril ustanovni občni zbor predsednik pripravljalnega odbora in ptujski mestni poveljnik podpolkovnik g. Šarac, ki je tudi izvoljen za predsednika odbora.

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla g. Ema Zanderšičeva in bo njen pogreb jutri ob pol 15. na pokopališču pri Sv. Križu. V Mostah pri Ljubljani pa je podlegel težki bolezni g. Josip Kelbel, občinski odbornik in član kraljevskega šolskega sveta. K večnemu počitku bo položen jutri ob 15. na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojnima blag spomin, ostalim iskreno sožalje!

* **Razpis književne nagrade.** Mladinska matica izda tudi letos v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato nagrado v znesku 2000 Din za najboljšo delo, ki bo tudi zrelo in primerno za tisk. Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanih pol formatov izredni Mladinske publikacije. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali šakarsko, pisano v prozi ali v verz, da je le umetnina primerna za otroke od 6. do 9. leta. Nagradeno delo dobi tudi običajni honorar. Če pa med dospelemi rokopiisi ne bi bil nit eden vreden razpisane nagrade, si pridrži odbor pravico znižati nagrado ali celo odkupiti rokopis — s privoljenjem avtorja seveda — za samo običajni honorar. Sprejemajo se le tipkani rokopisi poslani po pošti, ki naj bodo opremljeni z geslom. Isto geslo naj nosi tudi zaprta kuverta, ki pa naj vsebuje le geslo in kontrolno številko brez imena in naslova avtorja. Naslove in imena sporočijo tajništvo Mladinske matice, ki bodo izbrali šole po presoji, ki bo objavljena v »Učiteljskem tovarstvu«, da se jim vrnejo rokopisi, oziroma izplača nagrada. Radi identifikacije naj navedejo tedaj poleg imena in naslova še geslo in kontrolno številko. Rokopise sprejema do 15. avgusta t. l. tajništvo Mladinske matice, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Po tem terminu dospeji rokopisi ne pridejo več v poštev.

* **Društvo za zračni promet Aeroput** je priredilo v nedeljo v Beogradu zborovanje vseh svojih akcionarjev, katerega se je udeležil tudi strokovnjak zrakoplovstva kot zastopnik vojnega ministrstva, zastopani pa so bili tudi poleg odposlanca ministrstva za trgovino s svojimi odposlanci tudi razni drugi javni faktorji, ki so zainteresirani na napredku zračnega prometa. Na zborovanju so se seveda v prvi vrsti materialna vprašanja in je bilo iz vseh poročil razvidno, da so samo zaradi splošne krize znatne subvencije krive, da društvo ne more v celoti izvajati svojih načrtov. Naposled je bilo sklenjeno, da letos na naših progah ne bo otvoritve rednega prometa pred 15. aprilom.

* **Vse čebelarje opozarjamo,** da se bo vršil v nedelje dne 26. marca t. l. redni občni zbor Čebelarstva društva in sicer ob 10 v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Za udeležence običnega zbora je dovolilo ministrstvo prometa polovično vožnjo pod navadnimi pogoji. Shranite zato vzorni listek, ker bo veljal z legitimacijo, ki jo bodo udeleženci dobili na obnem zboru, za brezplačen povratek. Ugodnost polovične vožnje velja za

25., 26. in 27. t. m. Čebelarji, udeležite se običnega zborovanja v veličnem številu. — Tajnik.

* **Arctacija nevarne šepark.** Litijski orožnik so v nedeljo na obhodu proti Prankovcem na neki samotni kmetiji izsledili že po »Policijskem dnevniku« zasledovano Marijo Streharjevo, ki je zagrešila že razne goljufije. Streharjeva pa se poča tudi s tihotapstvom. Še večjo škodo pa povzroča na ta način, da govori lahkovernim ljudem o vseh mogočih velikih kupčijah in da potem, ko je lahkovernim revežem z najboljšimi žvimi barvami opasala, kako nevarno je shranjevati denar doma ali pa v kakem denarnem zavodu, pobira od njih tudi velike deleže za svoja kupčiska podjetja. Mimogrede se poča tudi s tihotapljenjem sahara, izdaja pa se ljudem za delničarko velikih podjetij in je s svojimi lažni hribovom okrog Litije baje izvalila že vse, ki gredo v stotisoče.

* **Pevsko društvo »Domžale«** vabi redno in podporno člane na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 5. t. m. ob 9. dopoldne v šoli z običajnim sporedom.

* **Trgovine v soboto dne 25. t. m.** na praznik Oznanenja D. Marije bodo le dopoldne odprte. — Uprava Združenja trgovcev.

* **Pri štetju denarja** je vedno velika nevarnost infekcije. Najboljše varstvo pred brplo vam nudijo okusne Anacot pastile dr. Wandera, ki se dobe v vseh lekarnah za 8.— Din.

* **V kratkem izidejo originalne velikonočne razglednice** iz fototeleja Emte, na kar posebno opozarjamo.

* **Objede obleke barva** v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich.

DR. JANKO POMPE

špecialist za bolezni ušes, nosa in grla
prične redno ordinirati ob 1/2 14 do 1/2 16
Ulica Stare pravde šte. 7
(Nasproti otroške bolnice)

Iz Ljubljane

u. Pogreb dr. Josipa Mantuanija. Iz hiše žalosti na Tyrševi cesti št. 17. se je vršil večer ob 15. pogreb upokojenega ravnatelja državnega muzeja, odličnega znanstvenika in pedagoga dr. Josipa Mantuanija. Pogreb je pokazal, kako zelo je bil pri Ljubljani pokojnik in kako spoštovan je bil ne samo v Ljubljani, temveč tudi širše dežele, zlasti pa v znanstvenem svetu. Po blagoslovitvi krste e povzel besedo senator g. dr. Vladimir Ravnhair, ki je v imenu Glasbene Matice in pa kot zastopnik raznih društev, katerih član je bil pokojnik, orisal njegove zasluge. V žalnem sprevodu so bili poleg šolske mladine, srednjoslovskega dijaštva, konservatoristov ter ostalega občinstva zastopani tudi člani Znanstvenega društva v Ljubljani, univerzitetni profesorji, zastopniki mestne občine, zastopniki Muzejskega društva, kot zastopnik državne licealne knjižnice g. dr. Jože Rus ter zastopnik mnogih drugih organizacij in društev. Pevci Glasbene Matice so zapeli pred hišo žalosti pokojniku v slovo žalostinko »Ušliši nase, pred železnikiš podvozom pa žalostinko »Človek glej, naka je krenil žalni sprevod na pokopališče k Sv. Križu, kjer so položili dr. Josipa Mantuanija k večnemu počitku.

Če Baby ljubi ..

u. Z Abrahamom se bo srečal danes enkrat inšpektor-šef davčne uprave za Ljubljansko okolico. g. Joža Bekš. Gospod Abraham je prastar in bo gotovo tudi srečno prešel skozi mladostne iskre in plamen našega jubilarja, ki pa bo v svoji splošno znani dobrodušnosti gotovo tudi Abraham pristel med svoje mnogostevne prijatelje. Ostali prijatelji želijo jubilarju Bekšu še mnogo srečnih let in so tudi prepričani, da bo žar mladosti njegove duhovitosti in delavnosti vedno preganjal vse senice tudi ob bodočih jubilejih, ki v splošnem nosijo obeležja starosti.

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«

Telefon 2730

Trije mušketirji

Po A. Dumasovem romanu
DOUGLAS FAIRBANKS

Ob 4., 1/2. in 9. uri zvečer
Najnižje cene Din 2.—, 4.— in 6.—

Kako dosežete, da Vam bo pilo dete več mleka?

Koliko truda često potrošite, da pregovorite otroka, naj pije mleko! Mnogokratni odpor otroka ni tako neopravičen, kajti mleko ni tako lahko prebavljivo, kot se v obče misli. Tisoči mater dajejo zato dve do tri žličice OVOMALTINE v skodelico mleka ter dobe pivajo, ki ima odličen okus, se lahko prebavlja, poleg tega pa otrokom tako prija, da jo zelo

radi jemljejo. OVOMALTINE se dobiva iz najboljših sestavin slada, mleka, jaje in nekaj kakao-a. Kakao je pridelan samo radi boljše arome, a ne radi hranilne vrednosti. Zdravniki vsega svetla priporočajo že deceniji Ovomaltine kot kreplivo hrano, zlasti za slabotne in nervozne ljudi.

u. **Predavanje o veličastju Visokih Tater** bo nocoj ob 8. uri v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti. Predaval bo g. nadzornik Ljudevit Slany. Predavanje bo do pojasnevale številne skiptične slike. — Sedeži 5 Din, stojišča 2 Din, dijaki prosti. — Planince, športnike in prijatelje društva vabi vjudno Društvo prijateljev poljskega naroda.

u. **Predavanje v kemičnem seminarju.** V petek 24. t. m. bo predaval g. dekan prof. dr. ing. A. Král o predmetu: Poznatki o elastičnosti in trdnosti pri tehničnih preiskavah. Predavanje bo vršilo v kemični predavalnici Drž. realne gimnazije, Vegova ulica 4 in je dostopno vsakomur. Pričetek ob 18. uri.

u. **Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva** sporoča, da se že najavljeno predavanje g. dr. Oskarja Rye o potovanju po francoskem Maroku zaradi nepredvidenih zaprek ne vrši ta teden, temveč šele v četrtek 30. t. m.

u. **Krajevna organizacija JRKD** za sodni okraj v Ljubljani bo imela 23. t. m. ob 20. članski sestanek v steklenem salonu kolodvorske restavracije. Poročali bodo: dr. Oton Fetič o mestnem proračunu in gospodarstvu, dr. Mihelac Josip o gospodarskih vprašanjih in za sreski odbor dr. Josip Cepuder. Vabimo vse člane k polnoštevilni udeležbi.

u. **Predavanje o bolnišnem zavarovanju** privatnih nameščenecv bo v okrilju Zveze društev privatnih nameščenecv v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti jutri ob 20.

u. **Praktične vaje v obznavanju drevja,** vnske trte in vrtnice predi podružnica SVD danes ob 15. na Vrtači, kjer bodo obznavanje poučevali naši najboljši strokovnjaki g. nadzornik Streklj, višji vin. inšpektor Gombač, inž. Lukman in ravnatelj Lap. Zbirališče na Vrtuči pred hišo št. 17, ob železniški progi.

27. marca

XVI. DRAŽBA KOŽ divjadi na Velesejmu

Pošljite nemudoma blago na naslov:
Ljubljana »Divja koža« Velesejem.

u. **Materinski večer** zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece z domom kraljice Marije se bo vršil po že znanem sporedu šele 29. t. m., ker je dvorana OUZD za 22. t. m. nepričakovano oddana.

u. **Večer Sofe.** V soboto je »Sofa« posvetila svoj sestanek spominu velikega istrskega pisatelja, politika in esteta Evgenija Kumičića (1850—1905). Predaval je o njem v svoji znani, blagoslono lepi srbohrvaščini, g. prof. Josip Bačić, ki je prav tako odličen predavatelj kakor poznavalec domače slovenske in politične zgodovine. Po predavanju je izpregovoril še g. načelnik Sancin, potem pa se je ob petju mladega, pa strumnega zbora »Hugolin Sattner« razvila živahna zabava vsem Jožetom in Jožicam na čast. Večer je prav lepo uspel, kakor je že stara navada pri »Sočanibih«.

u. **Slovensko zdravniško društvo** v Ljubljani je imelo dne 19. t. m. v restavraciji Zvezla svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen v glavnem prejšnji odbor in sicer predsednik dr. Moršol Valentin podpredsednik dr. Kunst Alojzij, tajnik dr. Praprotnik Sabina, blagajnik dr. Fink Marija, knjižničar dr. Bajc Oton, odborniki: dr. Brencič Lojze in dr. Pintar Ivan; revizorja dr. Zalokar Ana in dr. Praunseis Alojzij; razsodišče dr. Hebein Jože, dr. Lapajne Žirko, dr. Arko Joško.

u. **Uprava UROI, pododbor Ljubljana** vabi svoje člane na letni občni zbor, ki bo v nedeljo 9. aprila ob 10. v društvenih prostorih v Kazini II. nadst. z naslednjim dnevnim redom: Poročilo upravnega odbora, poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora; razvonenica staremu odboru (predlog in skrepjanja); volitev novega odbora (po čl. 30 pravil); Volitev delegatov za kongres UROI v Beogradu, razno.

u. **Učiteljski pevski zbor v Ljubljani.** Kakor je javljeno, bo 24., 25. in 26. t. m. tečaj le za ženski zbor. Pričetek v petek ob 9. uri v Glasbeni Matici. Tovaršice, udeležite se vaj polnoštevilno. — Odbor.

u. **Jadranski, XXVII. redni občni zbor** JNAD Jadrana se bo vršil drevi ob 20. v društveni čitalnici. Dnevni red običajen. Udeležba za vse članstvo strogo obvezna. Odbor.

Pri boleznih žolča, jeter in živecev je priporočljivo, da izpije vsak dva do tri mesece skozi nekaj tednov vsak dan zjutraj na tešče pol kozarca Saxlehnerjeve »HUNYADI JANOSA«. »Hunyadi Janosa« grenčica je izborna, neprekosljivo naravno odvajalno sredstvo. Ureja stolico, odvaža škodljive snovi iz telesa, poživlja organizem in dela telo bolj odporno. Dobiva se v lekarnah in drogerijah in vseh boljših trgovinah. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem!

ČEŠKI KINO »SOKOLSKI DOM« V ŽALTOVU

Tel. 33-87.

Slavni tenorist
Richard Tauber v filmu
»POT K SLAVI«

Predstave: Danes ob 20.,
jutri ob 18. in 20., v četrtek
ob 20. uri

PRIDE!
»Dvoje modrih oči, en tango«

CENE: 1. 30., 2. 15., 3. 5. DIN

u. **Občni zbor društva zobotehnikov** dravske banovine bo jutri pri »Sokolu«. Vstop dovoljen samo članom.

u. **Jedini odsek Ljubljanskega Sokola** poziva vse svoje člane, kakor tudi člane Sokola III., ki žele na I. Pokrajinskem zletu aktivno sodelovati, da pošljejo svoje prijave, ki jih bodo prejeli po pošti te dni najkasneje do 24. t. m., bratu Mulacu Josipu — Kmetiška družba — Turjaški trg. — Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

u. **Dve žrtvi prepira.** V splošno bolnico so večerj pripeljali brezposelnega Josipa K., stanujočega v Mostah. Imenovani se je pozno zvečer vračal v družbi svojih sinov domov, med potjo pa so se pričeli prepirati. Eden izmed sinov se je tako razburil, da je pograbil nož in sunil očeta z nožem v desno roko. — V Mostah pri Kamniku so se v nedeljo opoli v neki gostilni domači fantje. Naenkrat je nastal hud prepir, iz katerega se je razvil pretep. Janez Pogačar je pograbil nož in pričel divjati. Lotil se je najprej 8 letnega zidarja Janeza Berganta, ter ga z nožem večkrat huje ranil.

Iz Maribora

a. **Obisk Bogoljubova v Mariboru.** Danes prispe v Maribor svetovni šahovski mojster Bogoljubov, ki bo odiral zvečer veliki simultanki s poljubnim številom igraev ob 20. v restavraciji hotela »Orel«. Za to igro vlada med vsemi mariborskimi šahisti in tudi med mariborskim občinstvom ter ljubitelji kraljevske igre sploh, veliko zanimanje.

a. **Šahovski turnir za prvenstvo Maribora** je bil v nedeljo končan. Tekmovali so med seboj najboljši igralci »Mariborskega šahovskega kluba«, »Železničarjeve«, »Triglava« in »Napredka«. Zadnje kolo so predvčeršnjim odigrali železničarji proti Napredku in MSK proti Triglavu. Zmagal je MSK s 7 točkami proti Triglavu, Napredak pa s 7 in pol točke proti železničarjem. Končna slika turnirja je naslednja: Mariborski šahovski klub 20 točk od 24 dosegljivih, Napredak 13 in pol točke, Triglav 9 in pol točke in zadnji železničarji s 5 točkami. Prehodni pokal za leto 1933, ki so ga kupili vsi klubi skupno, je pripadel torej Mariborskemu šahovskemu klubu. Prihodnji mesec bo v Mariboru šahovska tekma med najmočnejšimi predstavniki omenjenih klubov po comp-sistemu.

a. **Razstava slovenske moderne umetnosti**, ki se je bodo udeležili najpomembnejši tvorci naše likovne panoge z največjimi deli bo v Mariboru po dolgem preledku med tovrstnimi prireditvami dosegel važnega kulturnega pomena, ki bo nudil mariborski javnosti informativen vpogled v glavne smeri današnjega snovanja na likovnem polju. Razstavlja dela bodo na ogled v veliki kazinski dvorani od 25. t. m. naprej. Razstavo priredi Ljudska univerza in bo pod pokroviteljstvom gospe Maistrove, predsednica Ljudske univerze inž. K. Kovača, predsednika zgodovinskega društva prelata dr. Kovačiča in podžupana g. Golouha.

a. **Sresko učiteljsko društvo v Mariboru** za desni breg je poklonilo Borzi dela za inteligenčne poklice 1000 Din, ki se bodo uporabili za podporo brezposelnih učiteljev. Srečna hvala in prošnja: posnemajte!

a. **Zveza mladih intelektualcev** bo imela v četrtek 23. t. m. ob 20. v palači Delavske zbornice javno predavanje o razvoju mlade inteligence po vojni. Predaval bo prof. cand. E. Bojce.

a. **Važno opozorilo brezposelnim.** Po nalogu banske uprave opozarja mestno načelstvo brezposelne delavce, naj ne zapušča domačih občin in naj ne hodijo v mesta iskat dela, ker ni upanja, da bi ga dobili, kakor tudi ne morejo dobiti nobenih brezposelnih podpor. Pač pa naj skrbje domače občine, da se bodo zaposlevali njihovi brezposelni občani pri domačih zaslonih delih.

a. **Od doma je pobeignil zaradi ukora,** ki ga je dobil od staršev zaradi slabih učnih uspehov v šoli, 15 letni četrtošolec tukajšnje gimnazije Vojmir Jurkovič. Deček je srednje postave, podolgovate in bledega obraza in je oblečen v sivo sportno obleko.

a. **Kap jo je zadel.** Ko se je mudila v nedeljo na obisku pri svojih starih v Mariboru 26 letna učiteljica Marija Stubova, ki službuje pri Sv. Duhu na Stari zori pri Ljutomeru, jo je nenadoma zadel po svoji levi strani telesa kap. Poklicani reševalci so jo prepeljali v bolnišnico. Stubova je izgubila tudi dar govora.

a. **Premeten slepar.** K trgovki s sadjem Heleni Erberjevi na Koroški cesti je prišel neznan, okrog 35 let star možki, ki je izjavil, da ga pošilja neki graški trgovec, kateremu je Erberjeva lani prodala večjo množino orehov, z nalogom, da mu prinese od Erberjeve vrčo orehov. Erberjeva pa neznancu orehov ni hotela izročiti brez plačila. Neznanec je nato odšel na dom k njenemu možu, ki mu je na zadrževanje, da ga je poslala Erberjeva, poslal v neko gostilno v Vetrinjski ulici vrčo orehov, vrednih 300 Din. Ko je prišla Erberjeva zvečer domov, je šele opazila sleparijo. Bilo pa je že pozno.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani.
Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

20. marca
Ljubljana 7. 758.9, 3.8, 84, NNE1, 9, —; Ljubljana 13. 755.9, 11.9, 68, WSW4, 9, —; Maribor 7. 755.9, 5. 60, mirno 8, —; Zagreb 7. 758.2, 8. 60, WNW1, 10, —; Beograd 7. 760.8, 8. 50, SE4, jasno, 10 dež; Sarajevo 7. 763.0, 2. 60, EI, 6, —; Skopje 7. 763.9, 0. 90, W1, jasno, —; Split 7. 761.7, 9. 80, E4, 10, —; Kumbor 7. 760.8, 3. 80, ESE1, 6, —; Rab 7. 760.3, 9. 80, SSE12, 10, —.

Temperatura: Ljubljana 13.4, 3.6; Maribor 13.3, 3; Zagreb — 6; Beograd 13, 4; Sarajevo —, 0.0; Skopje 17. — 2; Split —, 7; Kumbor —, 8; Rab —, 7.

Člani londonske kraljeve opere in londonski simfonični orkester s svojimi 150 godbeniki
gostuje s popularno
BIZETOVO OPERO
CARMEN
Prekrasno filmsko delo, ki ga mora vsakdo videti in slišati. Originalni posnetki bikobor v Sevilli.
Krasno petje!
Samo še danes!
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer
Zvočni kino IDEAL

katere značilne podobnosti med posameznimi opisi v »Iljadi« in v epopeji »Kosovo«; ker preprosti srbski ljudje, ki so ustvarjali kosovske pesnitve, niso poznali Homerja niso mogli biti pod grškim vplivom. Podobnost je tedaj tem bolj presenetljiva.

Dimitrijevičeva epopeja »Kosovo« obravnava spored dveh celin, dveh kultur dveh religij, dveh ras, dveh narodov. Poleg mnogih znanih vojskovodij in plemičev so na Kosovu podli srbski car Lazar, turški sultan Murat in njegov najstarejši sin Jakub. Azij — so s svojo »čivilno« močjo zadavili Evropo, damasenske sablje in saracenske kopja so premagale srbske nože in meče, islam je triumfalno nad krščanstvom, toda trščanska moralna je ostala nepremagana. Mladi so prisedli da se bodo borili za »krist fani« in elohodno zlatno; preko 500 let gojili misel o maščevanju za Kosovo in jo lotili raso izročali od rodu do rodu, da je naposled zmagala.

Pisce priznava nekatere slabosti in napake Dimitrijevičeve epopeje, vendar pa vidi v nji resen in doslej edin uspehi poskus, da se homersko bogastvo srbske narodne pesni strne v narodno epopejo homerskih kvalitiet.

Razprava dr. N. Zupaniča je spisana v srbohrvaščini.

Izenačenje slovanskih črkopisov

Prihodnji »Etnolog« bo objavil razpravo Mihaela Markiča »Izenačenje slovanskih črkopisov« (navajamo na separatnem oddelku). Pod geslom »SL — Slovani, sree svetla« (dr. N. Zupanič) kaže pisec, kako bi bilo mogoče izenačiti črkopise vseh slovanskih jezikov. Podobnost slovanskih jezikov na tako velikem ozemlju, kakor ga obsegajo slovanske zemlje, je še vedno unikum na svetu.

Pisce pa priznava, da bi ulegli slovanski jeziki pod vplivom napredujoče kulture vedno bolj diverzirati in predlagajo zoper tak proces nekatera slovniška sredstva.

Največji unikum pri Slovanih pa vidi pisec v tem: »Eksistira namreč narod z enim jezikom, dvema imenoma in dvema črkopisoma — srbohrvaški ... V koliko je to povzročil poseben historijski razvoj, v koliko tudi vpliv, kateremu se Slovani ne preradi vdajajo, nočem ti preiskovati. Sedaj je situacija drugačna. Politčnemu uedinjenju naj bi sledilo tako rekoč tudi uedinjenje obeh črkopisov. Način, kako to izvršiti, je prva in glavna naroga te razprave.« — Pri tem pa ne smemo staviti vprašanja »ali« — »ali«. Ali cirilica ali latinica, ali fonetična ali etimologična pisava. Ta logična napaka je napravila na mnogih kulturnih poljih že veliko zmede. Nekaj primerov: »alic emišjeka«, »alic ondulačjska teorija«; »alic individualizem«, »alic kolektivizem« itd. Prvo vprašanje pri dveh ekstremih mora biti vedno, ali sta združljiva, ali ne. V prvem slučaju je določiti meje enemu in drugemu ekstremu, tako da se doseže nekak »optimum«, ki najbolj ustreza svoji naravi.

Prof. Markič potentakem smatra, da ni treba zavreči niti tega, niti onega črkopisa, marveč se »optimum« doseže tako, da se spreminjajo nekatere črke v obeh abecedah. Tako bi dosegli, da ista oblika v obeh abecedah ne bi predstavljala dveh različnih glasov.

Pisce svoje predloge podrobno utemeljuje in navaja ob koncu zanimive razprave tako

reformirano latinico in cirilico, ki bi bili prikladni za pisanje vseh slovanskih jezikov. V časopisnem izena

Gospodarstvo

Beseda o lahkomišelnem širjenju hmeljskih nasadov

Kakor vsako pomlad, tako proučujemo tudi letos hmeljarji po vsem svetu, kako bi hmeljarili, da bi imeli čim večji dobiček. Letos tare hmeljarje posebno skrb, ali naj obdržijo sedanje število sadenih ali naj jih skrajšajo. Nekateri okolišniki tudi resno premišljajo, ali bi kazalo celo povečati hmeljske nasade. Med te spadajo tudi hmeljarji naše države, zlasti Vojvodinci. Mi smo že v jeseni, ko se je hmeljska cena znatno popravila in so nekateri tudi med našimi hmeljarji širili krivo vero, da je treba širiti nasade, svari hmeljarje, naj se ne preneajo. Zmaga moli v Ameriki daje že dandanes nekaterim hmeljarjem upanje, da se bodo povrnili spet zlati časi. Zato se izkušajo na pripravi prav razsežnih hmeljnih. ki. Navedli smo že večkrat vzroke, zakaj so te naše prazne.

Več ljudi vedno več ve, je že stara izkušnja, zato pogledimo, kaj pravijo k položaju hmeljarstva drugi večji hmeljski okoliši. Tu je treba predvsem omeniti Nemčijo, ki je pravkar izdala uredbo, ki predpisuje točen popis površine hmeljskih nasadov pri posejnih hmeljarjih. Dalje se po tej uredbi vsako leto določijo, kolika največja površina sme biti zasajena s hmeljem v prihodnjem letu. Določena površina se bo vedno razdelila sorazmerno na posamezne hmeljarje. Za nov nasad je potrebno po tej uredbi posebno dovoljenje pristojnih oblasti. Določene so tudi kazni proti prestopkom in ni dopuščena nikakoli odškodnina za izorane nasade, ki jih je moral hmeljar opustiti na podlagi teh predpisov.

Hmeljarsko društvo v Zlatcu (Češkoslovaška) piše v svojem poročilu od 12. t. m.: »Zunaj se plačuje okoli 700 Kč za 50 kg. kar pa nikakor ne doseže pridelovalnih stroškov in niti polovice cen v Nemčiji (1200 do 1700 Kč), čeprav v kakovosti ne doseže nemški hmelj češkega, kar kaže, da je naše (češkoslovaško) hmeljstvo še vedno v krizi. Kupci pa prav si bomo zaradi pomanjkanja konsuma piva po vsem svetu, kar je posledica gospodarske stiske. Razen tega pa obstoječe nepravilne zaloge hmelja iz prejšnjih let. Najdanejša odpora Amerike je doslej izostala, in to kljub temu, da sta oba ameriški zbornici odpravili odpravo prohibicije. Proti udarom v razmah izvoza v Ameriko in strah pred nadprodukcijo hmelja so prišli Nemci k uredbi o določanju površine hmeljskih nasadov, čeprav nemška produkcija niti ne doseže potrebe nemških pivovarov. Če primerjamo položaj češkoslovaškega z nemškega, je položaj češkoslovaške tem slabši, ker mora češkoslovaška izvoziti več kakor dve tretjini pridelka v tujino. Zato sta uvedba določanja površine hmeljskih nasadov in s tem v zvezi tudi preureditev izvoznega zakona prav nujni, posebno če upoštevamo omejevanje možnosti za izvoz in nazadujočo domačo potrebo po hmelju.«

Kaj naj pa mi porečemo k temu dvema glasovoma največjih pridelavalcev hmelja v Evropi. Mi smo se na slabšem kakor Čehi in Nemci, saj je 95% našega hmelja navezanega na izvoz. Če kljub temu nerazodni ljudje v Vojvodini hitijo kakor brez uma spet saditi hmelj, je to prav tako nesmiselno početje, kakor je bilo to pred 6 leti, ko je naš nemščinstvo vojvodinskih hmeljarjev upropastila ugled in cene vsemu jugoslovanskemu hmelju. Če je uvedla Nemčija zakon, ki določa maksimalno površino hmeljskih nasadov, in namerava uvesti to tudi češkoslovaška, je enako neobhodno potrebno tudi pri nas, da naša državna oblastva onemogočijo neodgovornim in neizkušenim konjunkturistom svojevoljno odločanje o širjenju hmeljskih nasadov. Z nesmotnim razširjenjem nasadov bi združili naše hmeljarstvo v neizogibno propast. Zato je nujno potrebno, da naši hmeljarji, ki se zberejo 25. t. m. k obnemu zboru v Zalecu, odločno zahtevajo, da se tudi pri nas uvede javni zakonito določanje površine hmeljskih nasadov in se tako prepreči ponoven polom našega hmeljarstva, ki si še ni opomoglo od udarcev zadnjih let.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ostane skupna

Na Jožefovo se je zglasila v prostorih Narodne skupščine pri ministru g. dr. Kramarju, ministru trgovine in industrije g. dr. Šumenkoviču ministru n. r. g. Mohoriču in nekateri narodnih poslancev deputacija predstavnikov slovenskega obrtništva pod vodstvom g. podpredsednika Zbornice za TOI Josipa Rebeka iz Ljubljane in zborničnega člana Frana Bureša iz Maribora. Prošnji deputacije, da se rok za glasovanje o zbornicah ne podeliša in da se prizna za končno veljavni rezultat, ki je pokazal veliko večino za skupno zbornico v Ljubljani, se je ustrinja.

Naslednjega dne je deputacija predložila ministru trgovine in industrije dr. Šumenkoviču zahtevo slovenskega obrtništva glede izpremembe obrtnega zakona in uredbo o preureditvi nekaterih obrtnih strokov (brivsko, mlinarske, mlinostavke, vrtnarske, ravnateljske, karoserijske, fotografske, slikarske, mesarske v zvezi s špeharstvom, pekarske in elektroinženirne), glede Bar'e, sušmarstva kaznilnic in podpor obrtnikom za izboljšanje delavnice. Deputacija se je zglasila tudi pri predsedniku vlade g. dr. Sršniku ter ga prošla za pomoč obrtništvu dravske banovine, hudo prizadetemu po krizi. Naletelo je povsod na razumevanje težen našega obrtništva.

Gospodarske vesti

— Ljubljanska kreditna banka nam poroča, da je njen upravni svet na svoji plenarni seji 18. t. m. sklenil v sporazumu z g. komisarjem ministra za trgovino in industrijo v smislu člena 3. točke 2. uredb o plačilnih rokih za vloge in druge dolge ljubljanske kreditne banke v Ljubljani z dne 26. maja 1932. da izplača zvezo na zahtevo s početkom od 1. aprila letos vlagateljem in metnikom rekočih računov iz njihovega dobrohotnega akonta in v iznosu, ki ustreza obrestim za trimesečje od 1. januarja do 31. marca 1933. Pri izplačilih se odbijejo vsi zneski, ki so bili do 31. t. m. v smislu določil člena 33. točka 3. uredbe predčasno izplačani.

— Pospeševanje izvoznikov je in perutnine se je vršilo le dni tri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu. Sklenilo se je zaprositi ministristvo za trgovino in industrijo, da se odločno zavzame za to, da se doseže v državah z uvoznimi kontingenti za našo državo kontingent v višini povprečnega letnega izvoza normalnih let do 1. 1930. Razpravljali so tudi o ukrepih za izboljšanje kakovosti jaje in perutnine in o iskanju novih tržišč namestu Nemčije, pri čemer se je zlasti poudarjala Španija. V zvezi s tem se je zahtevala ureditev španske - jugoslovanske plačilne prometa. Dalje naj bi se izdali kontrolni predpisi za izvoz jaje in perutnine. Neizkušenim trgovcem naj bi se ne dovoljevala izvozna trgovina. Naposled so zahtevali izvozniki znižanje železniških tarif za 30 do 40%, češ, da ima tuje blago v prevozu preko Jugoslavije v tem pogledu večje ugodnosti. Poudarjalo se je tudi, da so nemške zahteve za jugoslovanske izvoznike nesprijemljive.

— Carinenje svinčenih elektrod. Na podlagi člena 23. zakona o splošni carinski tarifi je finančni minister predpisal postopek za pravilno izvajanje podeljevanja ugodnosti navedenih v pripombi 664. uvozne tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi, ki se nanaša na svinčne elektrode za akumulatore. Popuste na podlagi pripombe 664. bodo dajale samo carinarnice. Uvozniki, ki se žele koristiti s tem popustom, se morajo za vsak primer posebej obrniti na carinarno s pisnim vlogo, ki ji morajo priložiti potrebne priloge in izkazilo pristojnega davčnega oblasti o plačanih davkih.

— Izvoz našega orehovega lesa v Italijo. Po časopisnih vesteh so se pojavili po raznih naših krajih tuji agenti, ki kupujejo po zelo nizkih cenah orehov les za Italijo. Zlasti mnogo orehovih debel so nakupili v Bosanski krajini. Italijani zelo povprašujejo po naših orehih, ki jih potrebujejo za industrijo pahljave.

— Avtarična gospodarska politika Nemčije. Iz Berlina poročajo, da je imel t. dni državni minister Goering v Stettinu pred pomeransko deželno zvezo govor, v katerem je poudarjal zaščito domače knetiške produkcije, češ, nemški kmet mora dobro živeti, če hoče živeti Nemčija. Državni rajnik von Rohr pa je na zboru dejal med drugim, da se delo za vse Nemce v domači državi doseže najtrajnejše s politiko, ki gre za tem, da z nemških trgov izrine tuje blago. Von Rohr pravi, da v Nemčiji ni nikake nadprodukcije, nego samo produkcijska zmešnjava nesmotne politike. Nemško blago, ki stopi na mesto tujega blaga, pomeni novo nemško delo. Iz govorov obenemskih državljanih je razvidno, da gre nemška gospodarska politika za tem, da bi se nemška produkcija v vseh gospodarskih panogah preuredila tako, da bi bila nemška trgovina čim bolj navezana na tujino. Von Rohr je dejal tudi, da naj bi Nemčija uvedla serno srovine, ki jih sama nima in ki so neobhodno potrebne.

— Plačilna zavora Nemčije proti Češkoslovaški. Nemški državni minister za gospodarstvo je glede na trgovinsko-politične diference s Češkoslovaško odredil, da se plačila za češkoslovaške blagovne dobave do nadaljnjega se smejo več izvrševati. — Položaj v Zedinjenih državah se postopno boljša. Omejitve v poslovanju ameriških bank se vedno bolj opuščajo. Oh koncu preteklega tedna je okrog 15.000 od 19.000 bank spet odprlo svoje poslovne lokale. Denarna nakazila za tujino se eno po eno postajajo zopet sprejemati.

— Kriza v italijanski kinematografski industriji. V 1. 1919 ustanovljena deželna družba Stefano Pittaloga v Turinu, ki ima v Italiji preko 100 kinov, je porabila tretjino deželne glavnice, znašajoče 100 milijonov lir in išče zdaj možnosti sanacije. Družba je že v 1. 1931 imela izgube za preko 38 milijonov lir.

— Novi nakupi zlata po Angleški banki. Preteklo sredo je kupila Angleška banka za preko 2.25 milijona funtov zlata in v četrtlet nato za 1.76 milijona funtov. S tem so narasli nakupi zlata po Angleški banki od začetka letošnjega leta na 48.37 milijona funtov. Zlata rezerva znaša zdaj okrog 169 milijonov funtov in je še samo malo pod najvišjim stanjem (176.58 milijona funtov), ki ga je banka zabeležila doslej.

— Bolgarska išče zaradi povečane nemške carine na jaje nova tržišča. Bolgarska je doslej izvažala vsako leto veliko količino jaje v Nemčijo. Lani jih je izvozila 1600 vagonov. Visoka nemška carina na jaja, ki onemogoča vvoz jaje v Nemčijo, silijo bolgarske izvoznike jaje, da si iščejo druge trge. Tako so poslali v Španijo okrog 2000 zabojev jaje in zdaj čakajo, kako jim bo ta potizus uspel. Bolgarskemu poslaniku v Berlinu je bolgarska vlada naročila, da intervenira pri nemški vladi glede znižanja uvozne carine na jaja.

— Dobave. Gradbeni oddelček železniške direkcije v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kg svinčenega minja in 400 kg mizarskega kleja, strojni oddelček iste direkcije pa do 27. t. m. ponudbe glede dobave 250 m nepremičljivega impregniranega blaga. Direkcija državnega rudnika v Veitenu sprejema do 1. aprila ponudbe glede dobave 1. ciprolnega sklepa, do 3. aprila pa glede dobave 3100 kg koruznega zdroba, 4000 kg pšenice moka, 1200 kg terpentovega mila, 1400 kg bučnega olja, 800 kg cikorie, 2000 kg masti, 600 kg sirove kave in 800 kg ječmeneve kave. Dne 23. t. m. bo pri komandi 39. pehotnega polka v Celju licitacija glede dobave 2500 kg masti, 1000 kg olja, 1212 kg čebule, 185 kg kave, 65 kg cikorie in 25 kg čaja.

Borze

Na ljubljanski borzi je deviza na raziz malo popustila medtem ko so se ostale devize razen neizpremenjenega Curiha malo popravile. Avstrijski šiling se je v privatnem kringlu zaključeval po 9 do 9.30 dinarjev.

Na zagrebškem efektornem tržišču se je Vojna škoda okrepila in se je trgovala za kaso po 178 in 180 Cvrsteise so tudi ostale državne vrednote od katerih so zabeležile zaključke: 4 odst. agrarne po 24.50 in 26.8 odst. Blair po 38. t. m. 6 odst. beguške po 31.50 in 32. Privilegirana agrarne se je zaključila po 222.

Devize

Ljubljana Amsterdam 299.85 299.21 Berlin 1361.80—1372.60, Bruselj 800.52—

Veseli gospodinje
kadar se perilo beli in prijetno diši. To dosežete z malim trudom, toda z ugodno ceno.

RIVIERA MILO
izdelano na havi čistega olivnega olja.

Odlikovano v Londonu in Parizu.

804.46, Curih 1108.35—1113.85, London 197.42 — 199.02, New York 5691.50 do 5719.85, Pariz 225.38—226.50, Praga 170.23 do 171.09, Trst 294.35 — 296.75.

Zagreb, Amsterdam 2309.85 — 2321.21, Berl 1361.80 — 1372.60, Bruselj 800.52 do 804.46, London 197.42—199.02, Milan 294.35 do 296.75, New York 5691.50—5719.85, Pariz 225.38—226.50, Praga 170.23 — 171.09, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih, Pariz 20.355, London 17.84, New York 515.50, Bruselj 72.22, Milan 26.60, Madrid 43.75, Amsterdam 208.45, Berlin 123.075, Dunaj 72.86 (58.60), Sofia 3.70, Praga 15.38, Varšava 58, Atene 2.975, Bukarešta 3.08.

Elekti.

Ljubljana, Vojna škoda 185 — 188, 7% investicijsko 44 — 46, 8% Blair 38 bl, 7% Blair 34 — 36, Trbovlje 140 — 150.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 181 do 185, za mar 180 denar, za april 180 do 185, 7 odst. investicijsko 44 do 45, 4 odst. agrarne 24 do 25, 7 odst. Blair 34 denar, 3 odst. Blair 38 do 38.50, 7 odst. posojilo Državne hipotekarne 38 do 42, 6 odst. beguške 31.50 do 32; industrijske vrednote: Impeks 55 denar, Narodna šumska 25 do 35, Sečerna Osijek 109 do 103, Trbovlje 150 blago; bančne vrednote: Narodna 3500 blago, Privilegirana agrarna 222 do 225.

Beograd Vojna škoda promptna 186 in 181 zaključka, 7 odst. investicijsko 43 zaključek, 4 odst. agrarne 24 zaključek, 6 odst. beguške 31.75 in 31 zaključka, Narodna 3300 do 3350, Privilegirana agrarna 196 in 193 zaključka.

Dunaj, Trbovljska 14.60, Alpine-Montan 11.38, Sečerna 17.

Borzna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (20. t. m.) Tendence za les mlačna. Zaključeni so bili 2 vagona bukovih desk in 1 vagon jelovih letvic.

ZITO

+ Chicago (20. t. m.) Začetni tečaj: pšenica: za maj 52.75, za julij 53, za september 54.375; tršica: za maj 27.625, za julij 29.625, za september 31.50; oves: za maj 17.875.

+ Winnipeg (20. t. m.) Začetni tečaj: pšenica: za maj 51.375, za julij 52.625, za oktober 54.50.

+ Ljubljanska borza (20. t. m.) Tendence za žito neizpremenjena. Nadijo se: pšenica (mlevska vozina, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 76 kg 275 — 277.50; banatska, 77 kg 277.50 — 280; tršica (mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni): časovno primeru sulja, promptna 115 — 117.50; za mare 120 — 122.50; moka (mlevska vozina, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 40, 450 — 455; banatska, 400 do 465.

+ Novo-adska blagovna borza (20. t. m.) Tendence slaba. Prometa je bilo 38 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, okolica Sombor, gorjebaska, baška politika, sremska 220 — 222.50; banatska 220—222. Tršica: baška, sremska garant, 62—64; za april, maj, junij 68—70; banatska garant, 61—63. Ječmen: baški in sremski, 64/65 kg, 102.50—107.50; pomladni, 66/67 kg 107.50 do 112.50. Oves: baški in sremski 98 — 102, 110—115; pomladni, 66/67 kg 117.50 do 122.50. Oves: baški in sremski 98—102. Moka: baška in banatska, 400 in 400 kg 330 — 365; 400—345; 400—325; 400—295 — 295; 400—190 — 200; 400—75. Otrubi: baški in sremski, v jutastih vrečah 62.50—65, banatski, v jutastih vrečah 60 — 62.50. Pšiol: baški in sremski beli brez vrec 112.50 — 115.

+ Budimpeštanska terminska borza (20. t. m.) Tendence slaba, za tršico stalna. Promet sreden. Pšenica: za mare 14.10 do 14.12, za maj 14.95 — 14.96. Rž: za maj 7.82 — 7.83, Tršica: za maj 7.53 — 7.55, za julij 7.96 — 7.97.

Lažni mitničar

Ljubljana, 20. marca.

Jakob Gregorin je priznan navihaneec, ki se zadržuje v Ljubljani že dokaj let, doma pa je iz Doba pri Domžalah. V Ljubljani je vedno našel priložnostno zaposlitev, večkrat pa se je moral tudi dolge mesece zadrževati v zaporih na sodišču. Skratka Jakob je navzlic svoji mladosti velik grešnik, toda ne brez fantazije. Pred nekaj dnevi si je zamislil prav originalno sleparijo.

Na mitnici v Zeleni jami se je pred dnevi zglasil živahen mitničar, ki je stopil pred predstojnika in se mu javil v službo. Kratko je povedal, da je raznašal po mestu noke akte dohodarstvenega urada in da za je dobičič mestni dohodarstveni urad, naj se javi naslednje jutro v službi na mitnici v Zeleni jami. Mladenč je nastopil zelo samozavestno ter je imel na glavi tudi čepico, kakršno nosijo mitniški pazniki. Predstojnik mitnice je bil popolnoma prepričan, da govori resnico, ter je tudi doletel, da nastopi službo ob 7. jutraj. Vidmar, kakor se je novi mitničar sam predstavil, na ni pršel v službo ob določenem času, marveč je gladko zamudil ter se javil v službo šele četrte ure po 7. Spričo te netočnosti ga je moral predstojnik ošteti, česar pa si novi mitničar ni prav nič gnil k srcu. Novi uslužbenec je vršil službo vse predpisane ure, po končani službi pa

je krenil v bližnjo gostilno, kjer je naročil četrtinko za četrtinko, ter zabaval natakario in tudi goste. Izmisli si je tudi storilo o aretaciji nekakega tihotapca in zaplenitvi nad 30 litrov žganja. Pri tem je omenil, da bo že v nekaj dneh prejel prav lepo nagrado. Ko je veselje v gostini prikipeo do vrhunca, pa se je mitničar postovil in povedal natakario, da bo plačal račun naslednji dan.

Med tem pa so mitničarja že razkrinkali kot prevečenega sleparja. Na mitnici so opazili primanikljaj v biagajni, kar je dalo povod, da so se pričeli za novega mitničarja bolj zanimati. Tekom par ur so dognali, da neznanec sploh ni mestni zastavljeneec, da ne gre za nikakega Vidmarja, marveč za znanega navihanca Jakoba Gregorina. Ta pa se ožil vsem zadrževam na ta način, da je osleparil še nekakega vpo-klenega preglednika finančne kontrole v Florijanski ulici. Predstavil se mu je kot zastavljeneec mestnega dohodarstvenega urada in ga prošil, da mu posodi svoje kolo. Mož mu je verjel, kakor se je Jakob Gregorin odnehal s kolesom na Gorenjsko. Ustavil se je v Vodicah, kjer je skušal prisiljarieno kolo prodati za par sto dinarjev. Ker pa se je zadel domačinom sumljiv, so opozorili nanj orožniki, ki so ga aretirali. Orožniki so poročali o aretaciji Jakoba Gregorina tudi ljubljanski policijski uradu, kakor šele so zvedeli, da so spravili na varno in sicer v zapore kamniškega sodišča baš pravega pitliča.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.
Sreda, 22.: Zadoščenje. Gospa Chatleena. Četrtek, 23.: Dame z zeknimi klubki. B. Torek, 21.: Zaprtlo.
Sreda.

OPERA

Začetek ob 20.
Torek, 21.: Morana. B.
Sreda, 22.: Pri tleh mladenkah. C.
Četrtek, 23.: Samson in Dalila. Premiera. Izven.

★

Skušnje za novo uprizoritev Shakespearevega Hamletca v režiji g. Debeveca se bližajo koncu. Te dni bodo glavne skušnje in generalna. Premiera bo na praznik 25. t. m. Uprizoritev v novem Zupančičevem prevodu bo vsekakor interesantna, deloma v popolnoma novi zasadi in inscenaciji. Gotovjeva opera »Morana« se poje dravi zadnjič. »Morana« je polna lepih melodioznih arii, posebno se odlikujejo tudi množični zbori. Glavne vloge pojo ga. Gjungenjac, gg. Gostič in Janko. Dirigira Nefat, režira Delak.

Premiera opere »Samson in Dalila« bo v četrtek. Opera je napisal slavni francoski skladatelj Saint-Saens, ki je znan po simfonijah, delih, oratorijih, klavirskih in drugih skladbah. Svetovno slavo je užival tudi kot virtuoz na orglah. Med drugim je napisal več oper, izmed katerih mu je prišlo največ slave delo »Samson in Dalila«. Prvič so jo uprizorili v Parizu 1. 1890, takoj za tem pa tudi v Weimarju, kjer jo je dirigiral slavni Liszt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.
Torek, 21.: Grob neznanca vojaka. A.
Sreda, 23.: Zaprtlo.

★

Orfej v podzemlju, znana burleska opera francosko - židovskega skladatelja J. Offenbacha, ki je napisal vsakega skupaj 102 odskri deli, bo doživela svojo premiero v kratkem. Glasba delja dela je klasična, snov pa parodijsko - satirična. Dirigira kapelnik Herzog, režira J. Povhe kot gost.

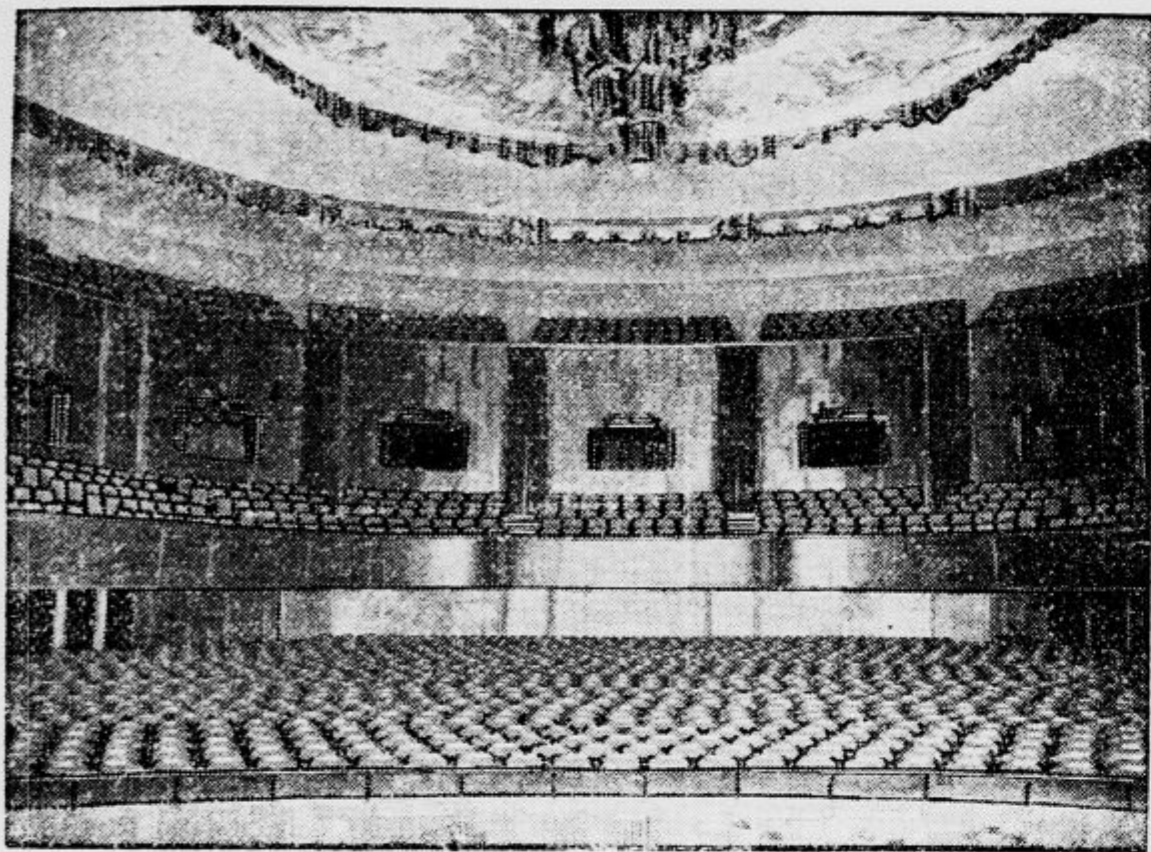
PALMA
GUMMI PODPETNIKE
IN
PALMA GUMMI USNJE
ZA RODPLATE

Odporno pri vsakem nevarstvu, poceni, ne drsi, zelo trajno. Dobi se pri vsakem čevljarjem mojstru.

JUGOSLAVIJE

Iz življenja in sveta

Novi nemški parlament

Bivša Krollova opera, kjer se danes sestane novi državni zbor

Današnja otvoritvena seja nove nemške zbornice bo v Krollovi operi. Dvorano, v kateri je bilo prvotno 1100 sedežev, so preuredili. Vzeli so iz parterja 500 sedežev ter jih nadomestili z mizami. Iz prejšnje gledališke dvorane je nastala prav tista zbornica. Dvorano je rdeče prepletkana in nad predsedniškim sedežem stoji črna državna orla z hitlerjeveko in novo državno zastavo ob strani. Orel je strogo stiliziran in nima

niti krone niti insignij, ne kaže pa tudi nič več grbov posameznih nemških dežel. Pred nekdanjo rampo stoji železen zastor z vrati. Najlepši prostor v bivšem opernem gledališču je prirejen za diplomatske lože. Državni komisar je za danes, ko se odpre novi parlament, prepovedal sleherne teatarske manevre, da ne bi z njimi motili sestanka nove zbornice.

Dresirani bacili

Zanimiv poskus docenta dr. Lenza

Da se dresirajo psi, konji, divje zveri in celo bolhe za vsakovrstne umetnosti, nam je povsem umljivo, dresirani bacili pa so vendarle nekaj novega. Ta poskus je izvedel wiesbadenski raziskovalec dr. Lenz, in sicer je hotel zdesirati neškodljive bakterije, k temu, da bi uničevale škodljive. Uspelo mu je na razmeroma lahek način.

Vzel je bacile, ki so že sami na sebi pozirali bakterij, n. pr. bacillus subtilis, mesentericus itd. S tem, da jih je nekaj časa redil na določenem hranivu, jim je privzgojil »okuse« za to hranivo. Kot hranivo jim je pa dal na isti kulturi mikro-skoške povzročitelje legarja, davice,

škrlatinke grize itd., tako da so postali dresirani bacili specialni uničevalci teh nevarnih mikroorganizmov. Na eni teh infekcijskih boleznih obolenim ljudem se nato vcepi na običajen način cepivo iz dresiranih bacilov, ki pričnejo nato v telesu iztrebljati povzročitelje bolezni.

Tako meni vsaj teorija, kako bo pa v praksi, to ta čas še ni znano. A pričakujemo, da se bo izvršilo vse tako, kakor meni dr. Lenz, kajti v zgodovini medicine je že bil podoben primer. Že stari Mechnik je uporabljal jogurtov bacil zoper črevesne bakterije, ki jih je smatral za pravi vzrok smrti.

Življenje - povprečno 120 let

To starost sigurno prorokujejo našim potomcem

Londonški zdravnik dr. Bernard Hollander je izdal knjigo, v kateri dokazuje na podlagi bogate statistične materiala, da bodo pravniki naših pravnikov živeli povprečno 100 do 120 let. Že danes bi vsak človek po njegovem lahko dočel, kaj to patriarhalno starost, če bi se držal nekkih pravil, od katerih, po Hollanderjevi mnenju, zavisi dolgo življenje.

Pred vsem bi moral biti človek čeden in sicer v mirnem in srečnem zakonu (kako naj tega doseže, zdravnik ne pove), kajti dokazano je, da živijo zakonci povprečno pet let dlje nego samski. Drugič bi bilo potrebno, da si natančno uredi svoj dom, da vstane zjutraj nekoliko minut prej, da mu ni treba potem na vso moč brzati na delo; da si privoščil obilen zajtrk pred delom; in da si delo tu pa tam

prekine z nekoliko prostimi vajami, ki poživijo vse telo.

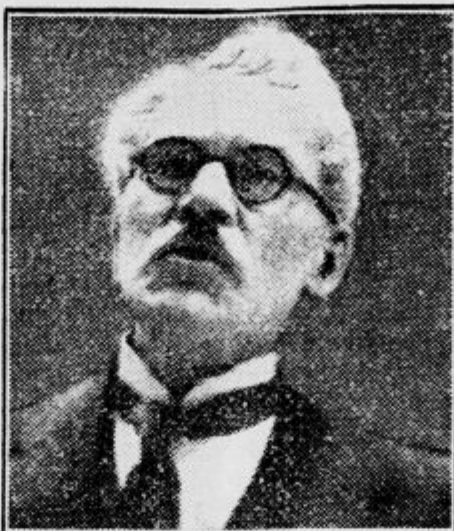
To so Hollanderjeve nasveti. Koliko so vredni za dolgo življenje, to bi bilo treba šele preizkusiti. Zlasti bi bilo treba preizkusiti, da-li veljajo za vse ljudi enako, kajti v tem pogledu se doslej niso obnesli še nobeni nasveti. Bernard Shaw pravi n. pr., da je dosegel svojo visoko starost in nezmisljivo čilost samo zato, ker je strog vegetarijec in ker se ne da po ničemer spraviti v razburjenost. Znameniti učenjak Oliver Lodge pa sne mnogo mesa in vsako reč si jemlje k srcu, pa je vseeno učkal toliko let kakor Shaw. Zato je skoraj odveč spraševati stare ljudi, kakšen je vzrok njih starosti, kvečjemu če so toliko bistroumni kakor najstarejši človek Borkshira, ki je praznoval te dni 105. leto svojega rojstva in je na podobno vprašanje odgovoril kratko: »Vzrok moje visoke starosti je ta, da še nisem umrl.«

Smrt Abruškega vojvode

V italijanski Somaliji je umrl te dni 60-letni Abruški vojvoda, sin vojvode Amadeja Aotskega, ki je bil v letih 1870/73 kralj Španije. Pokopnik je bil znan hribovazec in arktični raziskovalec. L. 1915. je bil imenovan za poveljnika italijanske mornarice, l. 1917 pa je zaradi sporov odločil to čast ter je odšel kolonizirati Afriko.

Pri hemoroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abcesih, sečenem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utrujenju, napadih omotice, prinaša uporaba naravnega »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Macdonald v Ženevi

Dva posnetka posnetka med govorom angleškega državnika

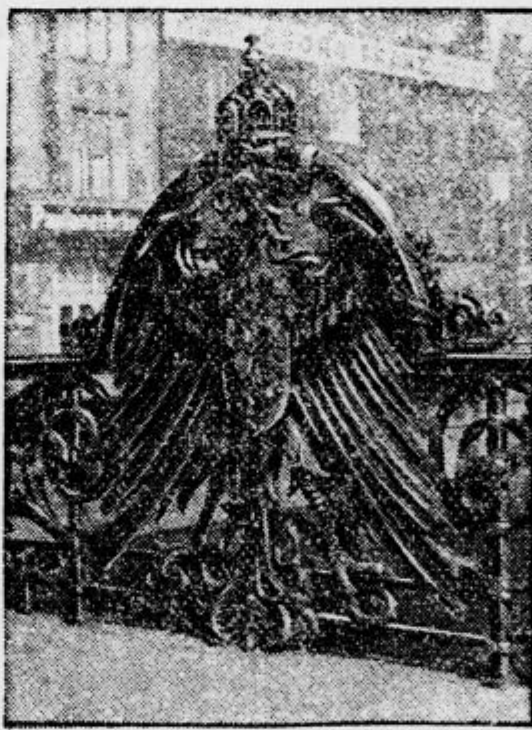
Smrt Mussolinijevega strica

Iz Miškolca na Madžarskem poročajo, da je umrl v Görömbölyju italijanski zidar Fernando Mussolini, ki je o sebi trdil, da je stric italijanskega ministrskega predsednika Zidara. Je dojal naprej v Disegyöru v železniških delavnicah, potem se je oženil, se preselil v Görömböly in si tam sezidal hišo. Pred tremi leti je potoval v Rim, kjer je po lastnem pripovedovanju obiskal ministrskega predsednika, ki ga je ob tisti priliki obdaroval. Na smrti postelji je še enkrat izjavil spovedniku, da je Mussolinijev stric in da se je rodil l. 1861 v Campo Formidu. Prosil je tudi, naj obvestijo italijanskega premierja o njegovi smrti, kar bo potem občne oskrbelo madžarsko zunanje ministrstvo.

Konec marksističnega 1. maja

Berlinski »Völkischer Beobachter« poroča, da bo nemška vlada odpravila doseganje marksističnega praznovanja 1. maja. Namestu 1. maja se bo obhajal »dan dela nemškega ljudstva«.

Cesarska krona v Berlinu

Na železni ogradji weidendamskega mostu v Berlinu so te dni zopet priklovali državne orla s cesarsko krono, ki so ga bili sneli v dneh revolucije l. 1918.

ANEKDOTA

Opolnoči se vračata v temni ulici dva možaka. Eden od njiju plane k drugemu in zavpije: »Denar ali življenje!«
»Čudovito!« se zakrohče drugi. »Vzeli ste mi besedo iz ust, gospod kolega.«

Vsak dan ena

»In kaj je storil Oskar, ko te je poljubil?«
»Poljubil me je.«

Iz govorov naših poslancev v proračunski razpravi

Posl. Lončar za zaščito naših čevljarjev

V razpravi o proračunu ministrstva trgovine in industrije je govoril poslanec kranjskega kroga Ivan Lončar, ki je opisal kritični položaj čevljarstva in industrije in obrti ter zahteval ukrepov za njuno rešitev. Opozoril je, da deluje v njegovem volilnem okraju več tovariv, ki obvladajo več sto malih čevljarstev obrtnikov. Že dolga leta tem podjetjem in obrtnikom silno škoduje velopodjetje Bat'a, ki je konkurriralo z njimi že prej, ko je Bat'a izdeloval svoje blago na Češkem ter plačeval naše uvozne carine, katerega konkurenca pa je postala neznosna v zadnjih dveh letih, ko je Bat'a zgradil v Vukovaru svojo tovarno in izdeluje v njej dnevno po 10.000 parov čevljev. S svojo delovno silo in izredno reklamo je skoro upropastil vsa naša večja podjetja ter docela uničil vse naše male obrtnike. Ni v interesu naše države, da se preveč razširi tako podjetje, ki računa z največjo racionalizacijo, ki gleda na to, da zniža v čim večji meri število svojih delavcev ter da s čim manjšim številom delavcev doseže čim večji efekt. Že mnogo sto ljudi iz čevljarstva stroke je v naših krajih nezaposlenih. Zaradi tega prosim ministra, da bi v večji meri zavaroval čevljarstvo delavce in poskrbel, da se dobra domača podjetja in težko prizadeti obrtniki docela ne upropastijo.

Posl. inž. Pahernik o krizi lesne industrije

Narodni poslanec prevaljskega okraja inž. Franjo Pahernik, priznan strokovnjak v gozdnem in lesnem gospodarstvu, je govoril v razpravi o proračunu ministrstva šum in rudnikov. Izjavil je med drugim: Od preteklega leta so se razmere v našem gozdnem gospodarstvu še poslabšale. Plasanje lesa postaja tako v državi, kakor v inozemstvu od dne do dne težavnejše. Šumska podjetja propadajo, ker povečuje brezposelnost. K temu prihajajo še afere raznih tujih podjetij, kakor n. pr. Krivaje, kjer so država kot solastnika ter delavci in ostali nameščenci bili zelo oškodovani. Če gledamo na vse te dogodke, se moramo vpraševati, ali ne bi bilo koristnejše, da se izvrši decentralizacija bosanske šumske veleindustrije in polagoma organizira manjše žage. Priznati je treba, da bi taka reorganizacija naletela na razno težavo, zlasti glede finansiranja, kakor tudi v pogledu komunikacijskih sredstev. V dravski banovini pa bi bilo potrebno, da se že obstoječa mala šumska podjetja skupno organizirajo zlasti glede manipulacije za uspešnejšo prodajo lesa, da bodo mogla konkurirati na domačem in svetovnem trgu.

Kar se tiče izvoza naših lesnih izdelkov iz vseh področij domovine, naj ministrstvo za šume in rudnike kot največji lastnik gozdov v naši državi prevzame iniciativo za organizacijo prodaje. Najno je potrebno, da se to vprašanje čimprej reši. Glavna kupca našega lesa, zlasti stavbnega, sta Italija in Madžarska. Dočim smo leta 1925 izvozili v Italijo 771.000 ton lesa, je znan izvoz leta 1931. samo še 409.000 ton, torej jedva polovico. Se bolj katastrofalno je padec našega lesnega izvoza na Madžarsko, kamor gre večina mehkega lesa iz dravske doline, drv pa iz savske in dunavske banovine. Leta 1932. smo izvozili na Madžarsko samo še 2272 toni, dočim je še leto dni prej znan naš izvoz na Madžarsko 11.600 ton, tako da znaša padec celih 89 odstotkov.

Te številke govorijo dovolj jasno o naši trgovinski neaktivnosti. Ministrstvo za šume in rudnike in ministrstvo trgovine in industrije bi morali podpreti vsako privatno iniciacijo za izvoz lesa v sosedne in druge države. Izvozni kontingent za Francijo je znanal leta 1932. v primeri med Jugoslavijo in Avstrijo 1 : 7, leta 1933. pa je padel na škodo Jugoslavije na 1 : 12 v korist Avstrije. To je pripisati predvsem velikemu konservativizmu francoskih trgovskih krogov, a tudi naši nedovoljni trgovinski aktivnosti. V zadnjem času se pojavlja kot važen kupec našega lesa tudi Španija, ki kupuje zlasti bukov les.

Veliko in zelo rečno vprašanje tvorijo gotovitev pravice lastništva gozdov. Država, občine, vasi in zasebniki imajo pri nas eminenten interes na tem, da se to čim prej izvede. Potrebno je pospešiti razmejitev šum v Južni Srbiji kakor tudi segregacijo v komitatih bivše vojne krajine v savski in dunavski banovini. Agrarna reforma, v kolikor se nanaša na gozdove, naj se čimprej izvede in likvidira, tako da se to vprašanje spravi z dnevnega reda. Na tem mestu najodločneje obsojam vse neupravičene in zlonamerne klevete proti častitim osebam, ki so najbolj pošteno sodelovale pri reševanju agrarne reforme v pogledu gozdov v dravski banovini.

Napoveduje se novela k davčnemu zakonu. Gozdovi so danes, zlasti oni v zasebni lasti, stikratno ali celo petkratno obdavčeni. Te davke bi bilo potrebno znižati, ker v sedanjih gospodarskih prilikah gozdovi ne donosajo niti minimalne rente. Fond za pogozdovanje predstavlja za našega malega lastnika gozdov, zlasti kmetov, veliko krivico, ker v naših planinskih predelih nimamo sredstev niti za najnujnejše stvari. Ta fond pa se ne uporablja samo za pogozdovanje Krasa, nego tudi za pogozdovanje starih goličav in državnih gozdovih.

V personalni politiki ministrstva za šume in rudnike se šedi tako, da trpi služba, in se s tem na drugi strani povzroča desetkrat večja škoda. V vsem delovanju tega resora ni videti prave linije in prave šumske politike v onem pravcu, ki ga narakujejo interesi našega narodnega gospodarstva v sedanjosti in bodočnosti. Zavedati se moramo, da predstavlja naš gozdovi ogromno naravno bogastvo, ki more, ako ga bomo pravilno upravljali, prinesiti blagostanje vsemu narodu.

Iz govora nar. posl. Antona Cererja

V razprav o socialni politiki je govoril tudi nar. poslanec kamniškega okraja Anton Cerer, ki je rekel med drugim:

Govor g. ministra Puclja nam je razkril obupni položaj našega malega človeka, delavca, trdnice, ki se bje danes za golo življenje. Zato prav nar. verjamem, da ni rožnat položaj g. ministra za socialno politiko.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Med njimi ni nobenega Slovana

Pred kratkim je papež v Rimu podell štiri nove kardinalske klobuke, katerega pa ni prejel noben slovanski svečenik

ko, do katerega se obračajo za pomoč najsiromajnejši naši državljani, pa jim pomoči ne more nuditi. Njemu na razpolago dana sredstva ne zadostujejo, niti da bi se moglo nuditi zadostna pomoč vsaj onim ki skoro že umirajo od gladi. Tudi letošnji proračun ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje ne nudi dovolj sredstev za omiljenje strašne bede, v kateri se nahaja na tisoče naših državljanov.

V današnjih težkih časih pa je dolžnost države in drugih javnih faktorjev, dolžnost pa tudi vsakega srečnejšega človeka, ki mu je usoda milejša in živi brez pomanjkanja, da nudijo pomoč stradalocemu narodu. Mnogi in mnogi imajo denarja za drage zabave, kupujejo drage luksuzne predmete, ki jih moramo v državo uvažati, prosto roko stradalocim revežem pa odpravljajo, češ da je kriza in da naj jim pomaga država. Prosim g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, naj o tem razmislija in predloži zakonski predlog, s katerim naj se obdavčijo lusuzni predmeti, ki niso za življenje neobhodno potrebni, s posebno takso, donos te takse pa naj bi se stekal v fond za podpiranje brezposelnih. Prepričan sem, da bi na ta način dobili mnogo denarnih sredstev za naše gladojoče delavce. Izredno težavi čas zahteva tudi izrednih ukrepov.

Ljubljanska državna bolnišnica je tako prenapolnjena, da ležijo bolniki mnogokrat po mrzlih hodnikih. Zaradi gospodarske krize je prehrana naroda padla na tako nizko stopnjo, da se moramo bati še večjih obolenj. Tudi to je problem zase. Zdravstvena politika je najvažnejši in bistveni del narodne politike. Od dobre prehrane in zdravja naroda je mnogo tudi odvisna uspešna vojaška obramba domovine. Če izdajamo težke milijone za orožje, bi ne smeli nič manj skrbeti za fizično usposobljenost onih, ki bodo orožje uporabljali, ker bi bila sicer obrambna sila države nezadostna.

Velike so prehranjevalne težkoče med prebivalstvom v kamniškem srezu. Glavni donos kmetijstva v tem srezu sta živinoreja in les, kar pa se danes ne da spraviti

niti po nizki ceni v denar. V normalnih časih se pridela žita komaj za tretjino leta, lanskega letina pa je bila izredno slaba. Rja je povzročila veliko škodo na pšenici in pridelek je bil v nekaterih krajih komaj enkrat. Danes mora že nad 80 odstotkov ljudi kupovati moko. Toda kako kupovati, ko ni zasluzka, ni denarja. Pomoč tem revnim krajem je nujno potrebna. Prosim sem, naj se dovoli vsaj znižana cena za prevoz živil po železnici, toda izdaja olajšav se je v ministru za promet zavlačevala na samih formalnostih in birokratskih zaprekah. Zahvalo moram priznati akciji sreskega načelstva v Kamniku in raznim odborom, ki so s človekoljubno vneto nabirali podpore pri bolni situiranem prebivalstvu v denarju in natu rali, toda vse to je le kaplja v morje v tej splošni bedi. V listih je bilo objavljeno, da je država podpora za brezposelne že nakazana sreskim načelstvom, denarja pa še od nikoder ni. Brezposelni oblegajo urade in zahtevajo kruha in posla, pomoči pa ni. Zato prosim g. ministra za socialno politiko, naj poskrbi, da pride denar čimprej v roke brezposelnega delavstva.

Nujno je še potrebna novela invalidskega zakona, ki bi omilila najhujše trdote sedanjega zakona. Vse države v Evropi imajo širokogrudnejše invalidske zakone kakor mi.

Člen 57. finančnega zakona prepoveduje državnim upokojencem zaposlitev pri državnih podjetjih. Pri državnih smodnišnici v Kamniku so bili zaposleni kot pazniki staroupokojenci, ki so si z malenkostno dnevno plačo 30 Din vsaj toliko zaslužili, da so mogli živeti. To so stari ljudje, večinoma bivši orožniki s prav majhnimi pokojninami od 600 do 800 Din na mesec, ki pa ne morejo preživljati svojih družin in nuditi svojim otrokom s temi malenkostnimi dohodki primerne šolske izobrazbe. Zaradi člena 57. finančnega zakona pa jih je morala odpustiti in postaviti namesto njih aktivne orožnike. Socialna pravičnost zahteva, da se tem revežem prizna njihova pravica.

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

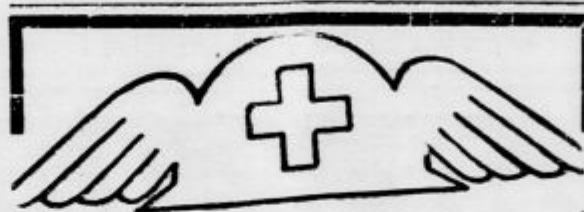
Bermet vino črtno iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljši zdravilno vino je edinstveno na svetu. Od likovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovci, Fruška gora. 302

Brazilski MATE - ČAJ

kot vsakdanja jutranja in večerna pijača ohrani družino zdravo in ne pomeni nobenih izdatkov ker je cena splošno njegovih odličnih lastnosti, njegovega aroma kakor tudi njegove razširjenosti kot prava ljudska pijača zelo nizka. Zahtevajte ga povsod!

Glavna zaloga: Franc Kovač, Ljubljana, Poljska c. 29. 3682

Švicarski vzorčni velesejem BASEL

od 25. marca do 4. aprila 1933

Znatni popusti za potovanje.

Informacije in sejsmske izkaznice pri »Putniku« in švicarskem konzulatu v Zagrebu. 2937

Po vsem svetu se pojavlja nevarno obolenje nog...

Poglejte zvečer svoje noge, če kažejo naslednje znake:

Poglejte, če je koža med prsti vlažna, debela in bela in če se kaže vnetje z razpokanjem kože in z malimi mehurčki. To so prva znamenja nevarne nalezljive bolezni, ki je prodrla že v tisoče hiš. Če opazite samo enega od teh znakov, imate lahko od enega samega dneva zamude veliko škodo. Da dosežete hitro in gotovo olajšanje, vsipajte Saltrat Rodell tako dolgo v vodo, dokler ji sproščeni kisik ne da barve gostega mleka. Takoj, ko se noge v taki mlečni kopeli, so bolezenske krali uničene, zdravilne soli pa prodre v znojnice do samega jedra obolenja istočasno pa se omečajo kurja očesa, da jih lahko takoj odstranimo s koreninami vred. Kdor ima občutljive, trdne, in bolne noge, občuti takoj olajšanje. Vse otekle izginajo in se večkrat lahko objuže celo čevlji manjše številke. Z lahko potem hodite ves dan in, če treba, tudi plešete vso noč. Cena Saltrat Rodella je neznatna. Dobje se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Sport

Službene objave LNP

Nadaljevanje seje p. o. dne 15. marca 1933
Objavlja se prvenstvena tabela jesenske sezone.

Prvi podsavezni liga razred							
1. Primorje	5	2	3	0	7	11:6	
2. Maribor	5	3	0	2	6	17:11	
3. Rapid	5	3	0	2	6	12:12	
4. Ilirija	5	2	1	2	5	18:12	
5. Železničar	5	2	1	2	5	12:14	
6. Svoboda	5	0	1	4	1	5:20	

Ker pa je Primorje prešlo v državno ligo in se je Svoboda fuzionirala s Primorjem, ostanje rezultati v tabeli doseženi s Primorjem, dočim se rezultati, doseženi s Svobodo razveljavijo, in se tabela spremeni in potrdi tako:

Primorje	4	2	2	0	6	10:5	
1. Maribor	4	2	0	2	4	12:11	
2. Rapid	4	2	0	2	4	9:11	
3. Ilirija	4	1	1	2	3	10:11	
4. Železničar	4	1	1	2	3	9:12	

Ljubljanski drugi A razred:							
1. Hermes	4	3	1	0	7	29:5	
2. Korotan	4	2	1	1	5	8:11	
3. Slovan	4	2	0	2	4	8:13	
4. Grafika	4	0	2	2	2	7:10	
5. Jadran	4	1	0	3	2	6:19	

Ljubljansko okrožje A: odigrani jesenska in pomladanska tekma:

1. Elan	2	2	0	0	4	7:3	
2. Javornik	2	0	0	2	0	3:7	

Ljubljanski drugi B razred:							
1. Reka	4	4	0	0	8	19:6	
2. Sparta	4	3	0	1	6	12:11	
3. Disk	4	2	0	2	4	13:7	
4. Domžale	4	1	0	3	2	13:12	
5. Svoboda Vič	4	0	0	4	0	1:22	

Mariborsko-čakoveško okrožje:

1. Čakovečki SK	3	3	0	0	6	11:6	
2. Svoboda	3	2	0	1	4	15:5	
3. Mura	3	1	0	2	2	7:15	
4. Pustakovečki SK	3	3	0	0	3	3:10	

Ker se je Pustakovečki SK razpustil, se rezultati, doseženi z njim črtajo in je tabela naslednja:

1. Čakovečki SK	2	2	0	0	4	8:5	
2. Svoboda	2	1	0	1	2	12:5	
3. Mura	2	0	0	2	0	3:12	

Trboveljsko okrožje:

1. Amater	6	6	0	0	12	20:4	
2. Hrastnik	6	4	0	2	8	14:15	
3. Trbovlje	6	3	0	3	6	21:18	
4. Retje	6	2	2	2	6	7:7	
5. Dobrna	6	2	1	3	5	10:9	
6. Zagorje	6	1	1	4	3	10:15	
7. Rudar	6	1	0	5	2	4:18	

Tabela celjskega okrožja bo objavljena, čim bo rešen protest SSK Celje: Atletiki SK.

Kolesarska dirka pri Celju. Klub slovenskih kolesarjev v Celju bo priredil v sredo 9. aprila popoldne na progi Celje-Krževeci —Vojnik kolesarsko dirko za seniore, na progi Celje-Vojnik pa za juniore. Start bo ob 14.30 pred trgovino g. Gamse na Mariborski cesti v Gaberju pri Celju, cilj pa okrog 16. pred trgovino g. Zottla v Vojniku.

Nogometna sekcija SK Ilirija. Seja na čelstvu danes ob 18. v kavarni Evropa. Sigurno!

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Drevi ob 20. sekcijna seja pri Belčju.

Mednarodni velesejem v Pragi

19.—26. marca 1933

SVETOVNI VELESEJEM

na katerem so zastopani narodi in države

Znižana vožnja za brze in navadne vlake

Jugoslavija 25 %, Češkoslovaška 33 %, Avstrija 25 %, Madžarska 25 %.

Pojasnila in legitimacije daje:

ALOMA COMPANY, Ljubljana Aleksandrova c. 2

PUTNIK, Gačeva ul., za nebotičnikom

CEHOSLOV. KONZULAT 5674

Torek 21. marca

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Nemščina. — 19: Plošče. — 19.30: Kapitan Evans v osrčju Antarktide. — 20: Glasbeno predavanje: O domačih godbah na pihala. — 20.30: Komorna glasba. — 21.30: Salonski kvintet. Vmes napoved časa in poročila.

Sreda, 22. marca

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Moderne smeri reklame. — 19: Ruščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Koncert godbe 40. pešpolka Triglavskega. — 22.15: Čas, poročila.

BEOGRAD 12.05: Radio-orkester. — 16.30: Narodna glasba. — 19.40: Rapsodije. — 20.45: Slušna igra. — 21.15: Komorna glasba. — Prenašanje tujih postaj. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Koncert zagrebskega komornega tria. — 22.10: Prensno zvočnega filma. — PRAGA 19.50: Praški komorni pevski zbor. — 20.20: Veseloigra. — BRNO 19.25: Godba na pihala. — 20: Prensno programa iz Prage. — VARŠAVA 17: Violina in klavir. — 18.25: Lahka godba. — 20: Orkestralen in pevski koncert. — 21.25: Komorna glasba. — 22.30: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 17: Lahka godba orkestra. — 20: Mešan program. — 22: Danajski komorni orkester. — BERLIN 20: Prensno z Dunaja. — 21.10: Klavirski koncert. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 19.30: Ljudska igra. — 21: Solistični koncert. — 22.45: Plesna glasba iz Berlina. — MOHL-ACKER 20.15: Nemška in italijanska operna glasba. — 21.30: Palaške pesmi z lutno. — 22.30: Vedra glasba. — BUDIMPEŠTA 17: Jazz. — 19.30: Prensno operele »Nelopira iz gledališča. — Lahka in plesna glasba. — RIM 17: Popoldanski koncert. — 20.45: Prensno opere iz gledališča.

Iz Trbovelj

Občni zbor Kola jugoslovenskih sešter se bo vršil jutri ob 19. na dekliški šoli na Vodi. Predavala bo g. Pavla Hočevarjeva o ženskem delu.

Prezgodaj nas je zapustil naš nenadomestljivi soprog in oče, gospod

Josip Kelbel

SOBOSLIKAR IN PLESKAR

Predragega spremlimo v sredo, dne 22. marca ob 15. uri iz hiše žalosti Poljska pot št. 57 na pokopališče k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, dne 20. marca 1933.

3942-a

Režika, soproga; Boža, hčerka; Joško, sin.

Zadruga sobo-črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani, naznanja žalostno vest, da je preminil njen ugledni član in večletni zadrugi podnačelnik, gospod

Josip Kelbelj

slikarski in pleskarski mojster in posestnik v Mostah pri Ljubljani

Pogreb pokojnika se bo vršil v sredo, dne 22. III. ob 3. uri iz hiše žalosti Moste št. 54.

Moste pri Ljubljani, dne 20. marca 1933.

3943-a

ODBOR.

Za Vaše lice

Mleko ki polepšava

in ščiti lice, da ne vene in da je gladko in brez gub, iščejo gospe že dolgo. Rejuven Skin (Pore Milk) je tak preparat, ki v resnici prefinjuje, gladi in čisti kožo vremenskih neprihlik, površi pa ščiti obraz gub in osvežuje kožo, tako da trajno izgleda sveže in mladostno.

O Rejuven Skin se mora zares reči, da je povsem dovršeno sredstvo za one, ki žele, da jim dobi obraz lep, gladek, čist in naraven izgled, ker tak gotovo bolj ugaja kakor pa, če pokriva sminka razne hibe obraza.

Rejuven Skin-a stane ena steklenica 32 Din. Dobiva se v drogerijah, parfumerijah ali razpošilja po pošti Nobilior parfumerija, Zagreb, Illica 34, Jelačićev trg 15. 20

Zahvala

Ob izgubi najine prerano umrle ljubljene mame, gospe

Franje Pišek

se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancom za dokaze iskrenega sožalja, katere sva prejeli.

Dalje se zahvaljujemo vsem darovalcem lepega cvetja ter vsem, ki so drago umrlo spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo dolgujemo pa g. dr. Merčunu za lajšanje v težkem trpljenju in sestri Asunti, ki je stregla do zadnjega ubogi pokojnici.

Maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Sv. Petra v četrtek 23. t. m. ob 1/8. uri zjutraj.

V Ljubljani, dne 20. marca 1933.

3940

Franja in Alojzija Pišek.

Zahvala

Vsem, ki so spremili našega dobrega soproga, očeta, starerega očeta, tasta, svaka in strica, gospoda

Franca Permoserja

na zadnji poti, darovalcem krasnih vencev in za izraženo sožalje, izrekamo našo najtoplejšo zahvalo.

Pekel pri Poljčanah, dne 20. marca 1933.

3941

Žalujoči ostali.

Odbor občine Moste pri Ljubljani javlja tužno vest, da je umrl njegov zvesti član, gospod

Kelbelj Josip

občinski odbornik in član krajnega šolskega sveta v Mostah

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 22. marca ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljska pot št. 57, na pokopališče pri Sv. Križu. Zvestemu članu in neumornemu sodelavcu ohranimo časten spomin!

Moste pri Ljubljani, dne 20. marca 1933.

Brez posebnega obveščila

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Danes zjutraj se je poslovila od nas ljubljena žena, mati, sestra, stara mati in tašča, gospa

EMA ŽNIDERŠIČ

Mirna smrt je končala težko trpljenje. Pogreb bo v sredo, dne 22. marca 1933 ob pol treh popoldne izpred hiše žalosti, Rimska cesta 12.

Ljubljana, dne 20. marca 1933.

3946

ANTON, mož; EMA DESNICA, DANICA OGORELEC, NADA KOZAK, ALENKA, hčere; ANTON DESNICA, IVAN OGORELEC, DR. FERDO KOZAK, zeti, vnuki in ostali sorodniki.

Mali oglasi v „JUTRU“

imajo siguren uspeh

